NOORD-HOLANDSE ENERGIE REGIO

RES 1.0

Rollen, beleids-kaders en instrumenten overheden

Noord-Holland Noord

Samen aan de slag

Index

1 **Kop van Noord-Holland**
—3
1.1 Den Helder —4
1.2 Hollands Kroon —8
1.3 Schagen —10
1.4 Texel —14

2 **Regio Alkmaar**
—17
2.2 Alkmaar —18
2.2 Bergen —21
2.3 Castricum —24
2.4 Heerhugowaard —27
2.5 Heiloo —30
2.6 Langedijk —32
2.7 Uitgeest —35

3 **Westfriesland**
—38
3.1 Drechterland —39
3.2 Enkhuizen —43
3.3 Hoorn —47
3.4 Koggenland —49
3.5 Medemblik —51
3.6 Opmeer —54
3.7 Stede Broec —56

4 **Rol van de provincie Noord-Holland**
—60

5 **Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier**
—64

1.
Kop van Noord-Holland

1.1 Den Helder

De gemeente Den Helder werkt aan een duurzaam en klimaatbestendig Den Helder, met daarbij een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor inwoners, bedrijven en bezoekers van Den Helder. Dit kan worden gerealiseerd door werk te maken van energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. De ontwikkeling en toepassing van technische innovaties worden op de voet gevolgd en waar deze kansrijk zijn, in Den Helder geïmplementeerd.

Energieakkoord Den Helder

Den Helder onderkent dat de energietransitie een zaak is die alle betrokken stakeholders in de gemeente aangaat. Samen met stakeholders werkt de gemeente aan een Energieakkoord Den Helder. Dit is een 'maatschappelijk contract' tussen publieke, private en maatschappelijke organisaties en instellingen. Dit contract geeft structuur, is samenbindend, gericht op het mobiliseren van uitvoeringskracht en maakt inzichtelijk wat en hoe organisaties bijdragen aan de energietransitie in Den Helder. Maar de stakeholders zijn ook een dynamisch netwerk waarin samengewerkt wordt aan de energietransitie van Den Helder.

Waterstof

Den Helder is het ideale startpunt voor grootschalige waterstofproductie. Onze activiteiten zijn gericht op het faciliteren en stimuleren van groene waterstof, voor de industrie en de vervoerssector. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden voor de gebouwde omgeving. Hiermee profileert Den Helder zich als dé waterstofstad van Nederland.

Op langere termijn is de overstap naar groene waterstof alleen mogelijk als we beginnen met blauwe waterstof. Blauw is hierin een transitiebrandstof en baant de weg voor de productie van groene waterstof. Het samenwerkingsverband H2Gateway (een groep van bedrijven en overheden) heeft de mogelijkheden verkend om op grote schaal en gecentraliseerd blauwe waterstof te produceren. H2Gateway wil een faciliteit ontwikkelen voor de centrale productie van ongeveer 0,2 megaton blauwe waterstof per jaar voor de industrie. Daarmee neemt de beoogde blauwewaterstoffaciliteit 25 procent van de nationale jaarlijkse productie van industriële waterstof voor haar rekening. Het effect is 2 megaton CO_2-reductie per jaar, wat neerkomt op 14 procent van de jaarlijkse industriële verduurzamingsopgave voor 2030.

Het rapport Poort naar een CO_2-vrije waterstofeconomie toont aan dat de grootschalige productie van blauwe waterstof op korte termijn en tegen relatief lage kosten gerealiseerd kan worden in de haven van Den Helder.

Verder worden in het gebied van de Kooyhaven te Den Helder twee verschillende waterstofvulpunten gerealiseerd. Een vulpunt waar personenvoertuigen en vrachtwagens kunnen tanken en een vulpunt op de Kooyhaven langs het Noordhollandsch Kanaal waar schepen waterstof kunnen bunkeren.

Een van de belangrijkste opgaven waar een deel van de stakeholders nu mee bezig is, behelst het onderzoek naar een waterstofpilot voor verduurzaming van de warmtevraag van de gebouwde omgeving. Hiervoor houden wij landelijk lopende onderzoeken - zoals de TKI Nieuw Gas en de Proeftuin Aardgasvrije Wijken - scherp in de gaten, om te leren van de daar opgedane ervaringen.

In navolging van de provincie Noord-Holland hebben wij de intentie om waterstof als warmtebron in de gebouwde omgeving te introduceren, daar waar geen andere betaalbare opties zijn om woningen van het gas af te krijgen. De verwachting is dat dit na 2030 realistisch wordt, zij het op beperkte schaal.

Den Helder kan vanwege de reeds aanwezige infrastructuur een substantiële bijdrage leveren aan de Nederlandse opgave om over te gaan naar een energieneutrale toekomst, in samenwerking met andere locaties in Nederland waar waterstoffaciliteiten gerealiseerd kunnen worden.

Energiebesparing

Den Helder kan op het gebied van wonen, verkeer en vervoer en publieke dienstverlening veel energie besparen. Een goede informatievoorziening voor inwoners en ondernemers is hierbij essentieel. Om deze informatievoorziening te realiseren is een belangrijke rol weggelegd voor het Duurzaam Bouwloket. Ook samenwerking met de ondernemersverenigingen en het Ontwikkelingsbedrijf NHN draagt bij aan de informatievoorziening, zodat bedrijven de eerste stappen zetten richting energiebesparing en het duurzaam opwekken van energie.

De gemeente Den Helder hecht eveneens veel waarde aan het ‘ontzorgen’. Daarom hebben collectieve aanpakken met lokale partijen de voorkeur binnen de gemeente. Partijen in Den Helder worden door middel van informatieavonden over deze aanpak voorgelicht en uitgedaagd om mee te doen. De gemeente werkt via de ‘comfortabel wonen’-lening en de subsidie Energiebesparing particuliere woningvoorraad aan de financiële ondersteuning van de inwoners om energie te besparen.

Op het gebied van verkeer en vervoer is samenwerking met de MRA-e gezocht. Door deze samenwerking wordt het stimuleren van elektrisch vervoer meer kracht bijgezet.

Daarnaast pleit Den Helder voor nationale regelgeving en middelen om het energieverbruik te reduceren, zoals gebouwgebonden financiering en het behouden en eventueel uitbreiden van de subsidie Energiebesparing eigen huis.

Energieopwek: wind

Den Helder wil wind- of zonne-energie, maar ook andere vormen van duurzame energieopwek die in potentie aanwezig zijn, faciliteren.
Er is nog een belangrijke slag te maken in de duurzame energieproductie in Den Helder. Mogelijkheden voor windenergie zijn zeer beperkt vanwege de belemmeringen vanuit de luchthaven en Defensie. Gezien de huidige opgave is het van belang om opnieuw te bezien of er niet meer mogelijkheden zijn op het gebied van windenergie, zoals meer ruimte voor kleinschalige windturbines op het agrarisch erf.

Energieopwek: zon

Voor Den Helder liggen er veel kansen op het gebied van zonne-energie. In maart 2015 is de Nota zonneparken vastgesteld die de kaders aangeeft voor de realisatie van zonneparken in Den Helder. Via acties met Stichting Eneregio en de acties van woningcorporaties wordt de productie van zonne-energie op daken van woningen al langer gestimuleerd. Zon op (bedrijfs)daken heeft momenteel de voorkeur boven het realiseren van een zonnepark op kostbare grond. Nader onderzocht wordt of

uitbreiding van zonneweides mogelijk is aan de oostkant van de stad (haven, luchthaven).

Naast de algemeen bekende opties voor het opwekken van hernieuwbare energie, zijn zowel voor de particuliere als de publieke sector innovaties van belang. Innovaties worden onder meer onderzocht en ontwikkeld in het kader van het samenwerkingsverband op de schaal van Noord-Holland Noord, mede ondersteund door de Omgevingsdienst NHN.

Concreet werkt de gemeente Den Helder aan de volgende opwek- en besparingsdoelen:

- De gemeente stelt een energiebesparingsplan op voor alle panden die onderdeel zijn van de kernportefeuille en waarvan de energierekening door de gemeente wordt betaald.
- In het kader van de eigen bedrijfsvoering werkt de gemeente aan een certificering volgens de CO_2-prestatieladder.
- Met het Regionaal energiebesparingsprogramma woningen 2019 - 2021 faciliteert de gemeente samen met het Duurzaam Bouwloket haar inwoners om aan de slag te gaan met de verduurzaming van de eigen woning.
- Circa 5.000 zonnepanelen op daken van de gemeente (sporthallen, scholen enz.).
- Vergund: circa 100.000 panelen middels vijf grondgebonden zonprojecten.
- Het via actieve stimulering realiseren van circa 100.000 panelen op daken van particuliere woningeigenaren en van bedrijfspanden, onder meer via een inkoopactie samen met het Duurzaam Bouwloket.
- De gemeente onderzoekt samen met betrokken partijen in regionaal verband de mogelijkheden voor de realisatie van kleine windturbines op agrarisch grondgebied.

Lokaal atelier

Op 24 januari 2020 was in het gemeentehuis van Den Helder het lokale scenarioatelier. In totaal namen circa 35 belanghebbenden uit (de omgeving van) Den Helder deel aan de bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst werden kansen gezien, maar ook zorgen geuit. Zon op daken, parkeerplaatsen, geluidschermen en rondom bedrijventerreinen, en zon én wind langs snelwegen hebben de voorkeur. Agrarische grond moet daar niet voor worden gebruikt. Het verslag leest u op de website van de energieregio NHN.

1.2 Hollands Kroon

Hollands Kroon werkt aan een duurzame samenleving en leefomgeving. De gemeente heeft een basishouding van denken en doen. Het is een integraal uitgangspunt van het gemeentelijke beleid en de bedrijfsvoering.

De transitie naar een duurzame samenleving heeft impact. De energietransitie is in deze gemeente ook al goed zichtbaar. Zo staat bijvoorbeeld het grootste Nederlandse windpark op land in deze gemeente. Hiermee levert Hollands Kroon een grote bijdrage aan duurzame opgewekte energie en is deze gemeente een van de koplopers in Nederland op dit gebied.

De gemeente gelooft dat, na het Windpark Wieringermeer, haar bijdrage aan windenergie voorlopig voldoende is. Verder is de inzet van agrarische gronden voor zonnepanelen niet bespreekbaar. Daarom kijkt Hollands Kroon verder dan alleen wind- of zonne-energie. De gemeente speelt in op kansen en maakt inzichtelijk welke vormen van (alternatieve) energie en opslag een bijdrage kunnen leveren aan haar energiemix.

Om bij te dragen aan een energieneutraal Nederland in 2050, zet de gemeente eerst in op energiebesparing. Samen met het gemeentelijke energieloket helpt Hollands Kroon inwoners te verduurzamen. Zelf geeft de gemeente het goede voorbeeld en zet ze in op energieneutraal gemeentelijk vastgoed. Daarnaast gaat Hollands Kroon voor een wagenpark dat rijdt op groene energie.

De visie en ambities van Hollands Kroon komen terug in het programma Duurzaamheid 2020-2022. Met betrekking tot de energietransitie staat hier bijvoorbeeld in dat de gemeente zich inzet voor:

- betaalbare en duurzame warmtevoorzieningen;
- energiecoöperaties;
- energieneutraal gemeentelijk vastgoed;
- een robuuste energie-infrastructuur;
- zon op dak.

Hoofdlijnen lokaal atelier Hollands Kroon

De aanwezigen van de ateliers in Hollands Kroon waren over het algemeen gelijkgestemd als het ging om windturbines. Daar zijn er met de komst van het Windpark Wieringermeer genoeg van. De enige optie voor wind zijn kleinere windturbines. Deze zijn aantrekkelijk voor gebruikers in het buitengebied die energieneutraal willen worden. De mogelijkheden in de ateliers werden vooral gezocht bij zonne-energie. Hiervoor zou bijvoorbeeld nog ruimte zijn bij de opstellingen van de windturbines, langs de snelwegen of op daken. Wat meerdere malen terugkwam gedurende de ateliers was dat de inwoners meegenomen moeten worden in de ontwikkeling van duurzame energie; de lusten en lasten moeten eerlijk verdeeld worden. Het verslag kunt u lezen op de website van de energieregio NHN.

1.3 Schagen

Schagen is een gemeente die duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan en waar gelet wordt op het langetermijneffect van beslissingen. Schagen wil aan een gemeente werken die vooroploopt in verduurzaming. Schagen zal de komende jaren grote stappen zetten op weg naar een energieneutrale en duurzame gemeente.

Met die grote stappen wordt een stevig, haalbaar, concreet en realistisch beleid voor de komende jaren neergezet, gericht op een duurzame toekomst. Het formuleren van wat het komende jaar gedaan gaat worden, is daarbij veel belangrijker dan het verre en abstracte doel in 2050. De gemeente sluit aan bij Europese, landelijke en eerder vastgestelde regionale doelen vanuit het ambitiedocument Holland boven Amsterdam, maar kiest ervoor om de weg ernaartoe concreet en zichtbaar te maken.

Duurzaamheidsprogramma 2020-2050

De titel luidt: Samen bouwen aan een duurzaam Schagen, wat benadrukt dat de gemeente het niet alleen kan doen. Schagen werkt met zes hoofdthema's: Warmte, Elektriciteit, Mobiliteit, Circulair, Klimaat en Groen & Biodiversiteit, elk verdeeld in een aantal hoofdopgaven. Die hoofdopgaven worden in de uitvoeringsagenda voor de komende jaren verder uitgewerkt tot deelprogramma's, projecten en activiteiten. Een aantal daarvan loopt al, andere zijn in voorbereiding. Er zullen ook ontwikkelingen op de gemeente afkomen die nu nog onbekend zijn.

Wat gebeurt er al?

Hieronder staat een overzicht van enkele projecten die Schagen al uitvoert of in planning heeft.

Warmte

- Optimaal isoleren van de bestaande bebouwing door onder andere uitvoering te geven aan:
  - het Regionaal Energiebesparingsprogramma 2019-2021 (REP) in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket vanuit een bijdrage van de provincie Noord-Holland;
  - de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE), waarbij inwoners een subsidie kunnen krijgen voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen, zoals radiatorfolie, ledverlichting, waterzijdig inregelen van radiatoren of een energieadvies;
  - de Duurzaamheidslening voor (grotere) investeringen in energiebesparende-, duurzame- en klimaatadaptieve maatregelen in de bestaande woningvoorraad.
- Wijkgericht onderzoeken van de alternatieve warmteoplosingen tegen de laagste maatschappelijke kosten. In samenwerking met het CBS is aan de hand van data-analyse een start gemaakt met een prioriteringsmatrix voor de Transitievisie Warmte (TVW) en Wijkuitvoeringsplannen (WUP). Belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van de TVW is dat inwoners en ondernemers zo veel mogelijk kunnen meedenken en meedoen.

Elektriciteit

- Voor zon op daken worden beschikbare gebouwen en infrastructuur optimaal

benut voor zonne-energie door projecten gericht op het verduurzamen van bedrijventerreinen, scholen, verenigingen, stichtingen en eigen vastgoed. Maar ook de activiteiten van lokale energiecoöperaties, waaronder NHEC en Kennemerwind, worden actief ondersteund.

- De regels voor grondgebonden zonneparken zijn vastgelegd in het Beleid Zonneparken. Daarnaast is er een Fonds voor Zonneparken opgericht. Vanuit de exploitatie van zonneparken wordt een verplichte afdracht in het fonds gestort. Vanuit het fonds wordt subsidie verstrekt aan initiatieven in de samenleving om duurzaamheid te bevorderen en te versnellen.
- Voor zowel biomassavergisters als windturbines op land is lokaal draagvlak noodzakelijk. De gemeente wil biomassavergisters blijven toestaan, maar er moet wel voldoende afstand van woonwijken blijven en stankoverlast moet actief worden voorkomen. Vanuit het coalitieprogramma staat de gemeente open voor extra windturbines, mits in lijn- of parkopstelling langs wegen of waterwegen.
- Voor zon op parkeerterreinen wordt een pilot uitgevoerd op een gemeentelijk parkeerterrein. Op die manier worden binnen de gemeente kennis en ervaring opgedaan die kunnen worden gebruikt voor andere (gemeentelijke) parkeerterreinen.
- Schagen wil een inventarisatie uitvoeren naar kansrijke projecten voor zon, uitgevoerd door de participatiecoalitie Noord-Holland Noord. Het gaat om een participatief traject met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden om te komen tot pilots voor zonnepanelen op parkeerterreinen en grote daken. Het project wordt in samenwerking met de andere regiogemeenten uitgevoerd.
- Voor kleine windturbines wordt in samenwerking met de gemeente Hollands Kroon een afwegingskader opgesteld.

Mobiliteit

- Vanuit De Kop Werkt! wordt gewerkt aan 'regionale doorfietsroutes', waarbij drie routes momenteel nader worden uitgewerkt.
- Vanuit energieregio Noord-Holland Noord wordt gewerkt aan een Regionaal Mobiliteitsprogramma voor een dekkende laad- en waterstofinfrastructuur voor elektrisch vervoer.

Circulair

Door een afval- en recycleplan op te stellen wordt ernaar gestreefd om te voldoen aan de landelijke VANG-normen voor huishoudelijk afval.

Water & Natuur

Vanuit het programma Schagen Groeit Door wordt gewerkt aan het vergroenen van Schagen door het planten van bomen en struiken.

- Het programma Bollen en Bijen zorgt voor het herstel van de biodiversiteit door de aanplant van geschikte beplanting in wijken, langs infrastructuur en in het buitengebied.
- In het programma Op weg naar een klimaatbestendige Noordkop wordt samengewerkt om de regionale opgaven voor klimaatadaptatie uit te voeren.

Rol van gemeente Schagen

De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie. De gemeente gebruikt al elektrische auto's en apparaten voor de buitendienst, er is ledverlichting in alle lantaarnpalen, er worden zo veel mogelijk duurzame gebouwen gebouwd en er wordt duurzaam ingekocht. Bij de uitvoering van het hele programma staat een aantal belangrijke uitgangspunten centraal, die gericht zijn op samenwerking, voorbeeldgedrag, communicatie, innovatie en financiële haalbaarheid. Bovendien faciliteren we de energietransitie door ruimtelijke kaders te scheppen en belanghebbenden (bijvoorbeeld initiatiefnemers en experts) met elkaar in contact te brengen.

Nieuw beeld?
Graag beeld
aanleveren

1.4 Texel

Energietransitie

Elk jaar komen meer dan een miljoen bezoekers naar Texel voor de kwaliteit van de leefomgeving, Texels natuurlijke kapitaal. Een groot deel van het eiland bestaat uit natuurgebied. Landbouwgrond is schaars en om die reden wordt er kritisch aangekeken tegen zonneweides. Windturbines hebben een veel kleiner ruimtebeslag maar kunnen het bestaande open landschap ontsieren, afhankelijk van de plaats en grootte. De inpassing van initiatieven voor het opwekken van energie moet dan ook heel zorgvuldig gebeuren. Opwekking van zonne-energie op parkeerplaatsen en grote daken is in elk geval goed in te passen.

Over windenergie is Texel nog niet uitgesproken. Aan de hand van een in maart 2022 te houden bevolkingsraadpleging moet duidelijk worden hoe de Texelaar tegen windenergie aankijkt. Texelaars zien kansen in de energietransitie en willen zelf investeren in de productie van energie. Ze onderzoeken alternatieven zoals energie uit getijdenstroom en golven. Door te investeren in de aanpassing van het netwerk en in de opslag van energie met bijvoorbeeld waterstof ontstaat er een slim netwerk op het eiland. Texel wil op termijn zelfstandig en duurzaam zelfvoorzienend zijn.

Zon, wind, golven en getijden

Als een van de Waddeneilanden neemt Texel een bijzondere positie in. Al eeuwenlang zijn de Texelaars zich bewust van de strijd tegen het water. De stijgende zeespiegel was de afgelopen jaren aanleiding voor een grootscheeps uitgevoerd plan tot verhoging van de dijken. Duurzame energiebronnen zijn ruim voorhanden op Texel. Nergens zoveel zon, wind, golven en getijden als juist op en rond het eiland. Bovendien begint Texel de energietransitie niet vanaf nul: de ambitie om geheel zelfvoorzienend te worden met duurzame energie stamt uit 2007. Een plan dat indertijd samen is opgepakt met de andere Waddeneilanden. Er is al veel onderzocht, uitgeprobeerd, ontwikkeld en gedaan. Maar Texel heeft ook beperkingen. De kwetsbaarheid van de Waddeneilanden biedt beperkte mogelijkheden om op grote schaal aan de slag te gaan met zonneparken en windturbines. Innovatief zijn en samen met de Texelaars op zoek gaan naar andere methodieken is noodzakelijk.

Ambities

De duurzame ambities uit 2007 hebben tot initiatieven geleid. Texelaars zijn aan de slag gegaan met isolatie en energiebesparing. En met resultaat: het energieverbruik in 2016 valt iets lager uit dan vijf of tien jaar geleden, ondanks een sterke groei van de economie.

Hieronder volgen een paar voorbeelden van deze initiatieven:

- Met behulp van het energieloket zijn meer dan 2.300 woningen aangepakt.
- Speciale acties hebben geleid tot groei van het aantal zonnepanelen op het eiland.
- 25 bestaande woonhuizen zijn energieneutraal gemaakt.
- De woningbouwcorporatie is gestart met het verduurzamen van haar woningvoorraad.
- De TESO heeft haar boten verduurzaamd.
- Het aantal laadpalen voor elektrische auto's is uitgebreid.
- Veel bedrijven verduurzamen de bedrijfsvoering en hebben energiebesparende maatregelen genomen en investeren in zonnepanelen.
- Texel heeft een energieneutraal openbaar Verlichtingssysteem.
- Horecabedrijven schakelen van gas over naar elektrische fornuizen.
- Logiesverstrekkers bouwen energieneutrale vakantieverblijven en investeren in

verbouwingen waar veel oudere verblijven duurzaam gerenoveerd en gemoderniseerd worden.
- De gemeente Texel doet mee aan een kleinschalige proef van een Texels bedrijf met een innovatief energieleverend fietspad. Waddenbreed wordt naar energieleverende fietspaden en wegen gekeken.

Op dit moment gebeurt het opwekken van duurzame energie nog beperkt op Texel.

Samen met het Hoogheemraadschap is op de rioolwaterzuivering een drijvend zonnepaneelpark aangebracht van circa 1.000 panelen en een vast opgesteld veld van 5.160 zonnepanelen. Deze lokaal opgewekte duurzame energie zorgt er met behulp van een smart grid over heel Texel voor dat de gehele rioolwaterzuivering (RWZI), de rioolwaterpompen en watergemalen energieneutraal zijn. De energie wordt ook opgeslagen in een innovatieve grote redox--flow-batterij, zodat de zelf geproduceerde stroom ook 's nachts gebruikt kan worden. De gemeente Texel onderzoekt, samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), ook de mogelijkheden van zuurstof- en waterstofproductie, -opslag en -gebruik. De Europese waterstoforganisatie, FCH-JU, ziet dit als een potentiële blauwdruk voor zelfvoorzienende eilanden en hiervoor heeft Texel een Project Development Assistance-onderzoeksubsidie ontvangen. Ook bij vakantiepark De Krim is een drijvend zonnepaneelpark gerealiseerd. Dit bestaat uit circa 2.500 panelen.

Golfenergie

Zeer innovatief en kansrijk wordt de proef door Slow Mill met golfenergie gezien. Deze vindt plaats op de Noordzee, circa vier kilometer voor de kust van De Koog. In de komende drie jaar moet blijken of deze techniek rendabel kan worden gemaakt.
Een andere interessante proef is van SeaQurrent. Zij produceren getijdenenergie met een onderwatervlieger. Dat lijkt beter te werken in relatief traag stromend water dan de turbine die eerder in het Marsdiep voor de kust van Texel lag. Een schaalmodel is getest in 2018, in 2020/2021 is opschaling in het Borndiep bij Ameland voorzien en wellicht daarna in het Marsdiep.

Naast de al lopende initiatieven voor Texel en de opzet van de bevolkingsraadpleging over windturbines wordt de komende periode de mogelijkheid onderzocht om grote parkeerterreinen te overkappen met zonnepanelen. Dit gebeurt samen met de drie andere kopgemeenten en de participatiecoalitie Noord-Holland. Grote daken hebben ook de aandacht in dit onderzoek. Onderzocht wordt of deze ook geschikt zijn voor het aanbrengen van zonnepanelen.

TXL sporthal

2. Regio Alkmaar

2.1 Alkmaar

Alkmaar is een duurzame, klimaatbestendige, groene en schone gemeente. De Regionale Energiestrategie (RES) draagt daaraan bij. Inwoners, ondernemers, de gemeenteraad en kennisinstellingen hebben hun meningen, ideeën en ervaringen over de RES gedeeld. Hieruit kwam onder meer naar voren dat opwek van duurzame energie op bedrijventerreinen en op grote daken van gebouwen en parkeervoorzieningen op maatschappelijk draagvlak kan rekenen. Deze locaties en mogelijkheden hebben daarom een belangrijke plaats gekregen in de RES op het grondgebied van de gemeente Alkmaar. Alkmaar vindt grootschalige zonneparken en megawindturbines op agrarische grond niet passen bij het landschap binnen de gemeente★.

Duurzame energie in de Boekelermeer

Bedrijventerrein Boekelermeer heeft in de RES een belangrijke opgave voor de opwek van duurzame energie. Dat is het resultaat van de uitkomst van de participatie over de RES en van de gezamenlijke inzet van de gemeente Alkmaar en de ondernemers om het bedrijventerrein een van de duurzaamste te maken van Nederland. Het is de bedoeling dat in 2025 op bedrijventerrein Boekelermeer meer energie wordt opgewekt dan er wordt verbruikt (energiepositief). Collectieve inkoop van zonnepanelen, het ontzorgen van de ondernemer en elektrische laadpalen dragen daaraan bij. Op het bedrijventerrein is al zo'n 20 procent van de geschikte bedrijfsdaken gevuld met zonnepanelen. Opgewekte stroom die een ondernemer niet nodig heeft wordt met slimme technieken (smart grid) beschikbaar gesteld aan ondernemers die behoefte hebben aan extra energie. Dit levert kostenbesparing en milieuwinst op. De ondernemers verduurzamen en besparen op hun energierekening. Een schone, maatschappelijk verantwoorde reputatie van de Boekelermeer speelt een belangrijke rol bij de ambities.

Aandacht voor natuurlijke inpassing energieprojecten

De uitvoering van de RES heeft gevolgen voor het landschap en de gebouwde omgeving. Alkmaar vindt het gewenst dat de ruimtelijke inpassing op een efficiënte, ecologisch en landschappelijk verantwoorde wijze plaatsvindt met een maximaal maatschappelijk draagvlak. Om dit belang te benadrukken heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om bij de realisatie van de energieprojecten in te zetten op natuurvriendelijke inpassing en technieken.

Betrokkenheid van de samenleving bij energieprojecten

Een groot maatschappelijk draagvlak is van belang voor de uitvoering van de energietransitie. De ervaring leert dat draagvlak toeneemt als projecten – ook - lokaal eigenaarschap hebben. In het Klimaatakkoord is sprake van een algemeen streven naar 50 procent eigendom van de productie van duurzame energie in de lokale omgeving (burgers en bedrijven). Alkmaar wil hier werk van maken. De gemeenteraad van Alkmaar heeft een motie aangenomen om het

★ *De ambities staan in het coalitieakkoord 'Alkmaar aan zet'.*

belang te benadrukken van het streven naar lokaal eigenaarschap en daar waar mogelijk dit als inzet mee te geven bij de uitvoering van de RES.

Warmtevoorziening en aardgasvrij

Naast opwek van duurzame energie kent de RES een opgave voor de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde energie-infrastructuur. Alkmaar kent een warmtevisie. Hierin is aangegeven hoe en onder welke voorwaarden wijken aardgasvrij gemaakt kunnen worden, inclusief een globale planning. Aansluiting op het bestaande warmtenet is een kansrijke optie voor met name de bestaande woningvoorraad. De gemeente vindt het belangrijk dat de energietransitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is. Extra begeleiding en advisering bij de energietransitie zal waar nodig plaatsvinden. Uiteraard hebben alle inwoners er recht op om zoveel mogelijk ondersteund te worden.

Innovatie en duurzaamheid

De RES krijgt elke twee jaar een update. Dit is van belang omdat de ontwikkelingen in de techniek van energieopwek snel gaan en niet voorspelbaar zijn. De verwachting is dat de opwek van duurzame energie in de toekomst steeds efficiënter plaatsvindt. Alkmaar draagt actief bij aan de energie-innovatie. Twee voorbeelden om dit te illustreren:

- In het Investa Expertisecentrum op bedrijventerrein Boekelermeer werken ondernemers, onderzoekers en overheden samen aan duurzame en innovatieve waterstof- en groen-gasinitiatieven. Technologieontwikkeling op het gebied van thermochemische omzetting en een brede toepassing van de hiermee geproduceerde gassen staan centraal.
- Het Alkmaars Kanaal is een grootschalig transformatieproject gelegen bij het centrum van Alkmaar. Het gebied strekt zich uit langs de oevers van het Noordhollandsch Kanaal en biedt in de toekomst ruimte aan een stedelijke vorm van wonen, werken en recreëren met een grote diversiteit. De duurzame ambities zijn hoog. Uit het kanaal kan bijvoorbeeld een bijzondere vorm van energie gewonnen worden, aquathermie, die voor de verwarming en/of koeling van gebouwen en woningen zorgt. De nieuw te bouwen woningen en gebouwen beantwoorden aan de hoge ambities op het gebied van duurzaamheid en het nieuwe stadsdeel wordt klimaatadaptief ingericht.

2.2 Bergen

Inwoners hebben met de hevige duinbranden van de afgelopen jaren aan den lijve ondervonden wat de gevolgen van klimaatverandering kunnen zijn voor de leefomgeving. Maar ook regelmatige trillingen als gevolg van aardgaswinning heeft inwoners aan het denken gezet, de noodzaak van de transitie naar duurzame energie leeft sterk binnen de gemeente. Bergen wil een toekomstbestendige gemeente worden, ook voor de generaties van inwoners die volgen, werk maken van het op grote schaal besparen van energie en hetgeen wij nog wel verbruiken volledig duurzaam op te wekken. Dit om onze bijdrage te leveren aan zowel de internationale, nationale en regionale klimaatdoelstellingen.

Lokaal aan de slag

Voor de RES hecht de gemeente waarde aan een breed gedragen aanpak. Afstemming met de inwoners en lokale betrokkenen staan hierbij voorop. Op woensdag 22 januari 2020 heeft in het dorpscentrum de Blinkerd in Schoorl het lokale scenarioatelier voor de gemeente Bergen plaatsgevonden waar rond de 70 deelnemers aanwezig waren. Het betroffen voornamelijk inwoners, maar ook belangenorganisaties (waaronder LTO en lokale energiecoöperatie) en twee raadsleden (als toehoorders). Een jaar later waren er nog twee digitale bijeenkomsten georganiseerd: op 26 januari 2021 een informatieavond voor grondeigenaren met zo'n 30 aanwezigen, en op 2 februari 2021 een lokale participatiebijeenkomstwaar 165 deelnemers aanwezig waren. De uitkomsten van deze sessies zijn meegenomen en hebben samen met de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad en de reactienota bijgedragen aan de uiteindelijke kaart van de zoekgebieden.

Uit deze bijeenkomsten is afgeleid dat zon op grote daken, zon boven parkeerterreinen en zon rondom kernen op voldoende draagvlak konden rekenen. Voor wind in de duinen was er geen animo maar kon wind langs waterwegen, infrastructuur (snelweg) en rondom bedrijventerreinen wel op sympathie rekenen. De intentie van het scenario 'Landschappelijke kenmerken als troef', sprak de deelnemers het meest aan. Dit komt voort uit het uitgangspunt dat natuur en landschap leidend zijn. Maar er was zeker ook belangstelling voor de intentie achter het scenario 'Lokale kracht', oftewel men had oren naar het profijt van de toepassing van duurzame energie voor de lokale bevolking.

"Het lokaal atelier was heel verhelderend: geen windmolens in de duinen, wel windmolens langs de natuurlijke lijnen van het landschap, zoals een vaart of een weg."

Deelnemer lokaal atelier gemeente Bergen

Warmtevoorziening

Eind 2020 is de visie vastgesteld voor de transitie naar duurzame warmtevoorzieningen. Deze visie legt het fundament om stapsgewijs en op grotere schaal energiebesparing te stimuleren, onder andere door het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan. De gemeente wil inwoners hierbij betrekken en ondersteunen onder andere door het opleiden van energiecoaches en het organiseren van inwonerspanels.

Gemeente Bergen investeert samen met haar partners structureel in verduurzamingsprojecten zoals het organiseren van inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie, kennisbijeenkomsten over energiebesparende maatregelen en subsidiemogelijkheden voor haar inwoners. Daarnaast ondersteunt de gemeente bedrijven met energiescans om de mogelijkheden voor energiebesparing in kaart te brengen als eerste stap in de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Samen verduurzamen

Ingrijpende systeemveranderingen vereisen een maatschappelijke inspanning. Actieve en langdurige betrokkenheid van inwoners en ondernemers is noodzakelijk om de transitie in de kernen te laten slagen. Het uitgangspunt blijft dat deze verandering sociaal en betaalbaar wordt en ten goede komt aan de lokale economie.
Naast energietransitie krijgen diverse duurzaamheidsonderwerpen aandacht en uitwerking, zoals: klimaatadaptatie, scheiden van afval, circulaire economie, meer elektrische laadpalen om elektrisch rijden te stimuleren, duurzame bedrijfsvoering en zonnepanelen op de gemeentedaken. Met de laatste twee onderwerpen geeft de gemeente ook het goede voorbeeld. Klimaatadaptatie is een vast onderdeel van de omgevingsplanologie met een stresstest en regenbestendige maatregelen. Dit vanuit de ambitie dat het haalbaar en betaalbaar moet zijn voor inwoners om mee te gaan in de transitie, waarbij de lage middeninkomens bijzonder de aandacht verdienen.

Zo willen wij samen met nieuw vertrouwen de verduurzaming van de maatschappij aangaan.

2.3 Castricum

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio te vervullen bij verduurzaming van de gebouwde omgeving. In het raadsbrede programma Samen maatwerk leveren! wil de gemeente Castricum samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners (inter)nationale en regionale duurzaamheidsdoelstellingen realiseren die zijn gericht op het terugbrengen van de CO_2 uitstoot. Voor de RES hecht de gemeente aan een breed gedragen aanpak. Afstemming met de inwoners en met lokale stakeholders staan hierbij voorop, waarbij de waarde van het landschap en die van de natuur nadrukkelijk de aandacht krijgen.

Lokaal aan de slag

Voor de RES hecht de gemeente waarde aan een breed gedragen aanpak, afstemming met de inwoners en lokale betrokkenen staan hierbij voorop.

Januari 2020 hebben er in de kernen Akersloot, Castricum en Limmen in totaal drie lokale scenarioateliers plaatsgevonden. In totaal waren er ongeveer 90 deelnemers aanwezig. Daarnaast zijn betrokken organisaties gericht uitgenodigd. Onder deelnemers bevonden zich vooral inwoners maar ook belangenorganisaties (waaronder LTO en lokale energiecoöperatie) en meerdere raadsleden (als toehoorders). In Akersloot schoven ook meerdere inwoners van De Woude aan. Het algemene beeld laat zien dat zonne-energie de voorkeur heeft boven windenergie. Zon op grote daken en zon boven parkeerterreinen hadden een warme belangstelling van de deelnemers. In mindere mate ging de belangstelling uit naar zon op geluidsschermen en langs spoorlijnen. Maar ook wind rond bedrijventerreinen en, in bescheiden mate, wind langs de snelweg hadden belangstelling van de deelnemers.

De gemeenteraad Castricum heeft op 17 september 2020 vastgesteld dat in de verdere uitwerking van de RES Noord Holland Noord voor het landelijke gebied de leidraad van de natuurorganisaties wordt toegepast. Hierdoor zijn enkele zoekgebieden zoals zon langs spoorlijnen en zon langs de A9 afgevallen. De Gedeputeerde Staten hebben aangegeven een aantal zorgen en aandachtspunten te hebben ten aanzien van enkele overgebleven zoekgebieden. Veel zoekgebieden overlappen gedeeltelijk of geheel met provinciale beschermingsregimes. Om deze reden is de windmolen bij de Boekelermeerpolder en de zonneweide bij Akersloot ook afgevallen.

De uiteindelijke stand van zaken is op 27 januari 2021 aan 65 geïnteresseerden gepresenteerd tijdens een digitale informatieavond. De uitkomsten van de ateliers en informatieavonden zijn meegenomen en hebben samen met de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad en de reactienota bijgedragen aan de uiteindelijke kaart van overgebleven zoekgebieden.

Warmtevoorziening

Eind 2020 is de visie vastgesteld voor de transitie naar duurzame warmtevoorzieningen. Deze visie legt het fundament om stapsgewijs en op grotere schaal energiebesparing te stimuleren, onder andere door het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan. Dit gebeurt in samenwerking met lokale initiatieven zoals CALorie en betrokken partijen zoals de netbeheerders en woningcorporaties, in de vorm van de 'regiegroep energietransitie'. In dat kader zal uiterlijk in 2022 de haalbaarheid van de hoofdstructuur (backbone) voor het warmtenet in Castricum bekend zijn. Dit biedt mogelijk de basis voor een ontkoppeling van het aardgasnetwerk. De gemeente wil inwoners hierbij betrekken en ondersteunen onder andere door het opleiden van energiecoaches en het organiseren van inwonerspanels.

Samen verduurzamen

Ingrijpende systeemveranderingen vereisen een maatschappelijke inspanning. Actieve en langdurige betrokkenheid van inwoners en ondernemers is noodzakelijk om de transitie in de kernen te laten slagen. Het uitgangspunt blijft dat deze verandering sociaal en betaalbaar en ten goede komt aan de lokale economie. Gemeente Castricum investeert daarom samen met haar partners en andere betrokkenen structureel in verduurzamingsprojecten, zoals het organiseren van inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie en kennisbijeenkomsten over energiebesparing voor inwoners. Daarnaast ondersteunt de gemeente bedrijven met energiescans om de mogelijkheden voor energiebesparing in kaart te brengen als eerste stap in de verduurzaming van de gebouwde omgeving, zoals op bedrijventerrein Castricummerwerf.

Naast energietransitie krijgen diverse duurzaamheidsonderwerpen aandacht en uitwerking, zoals: klimaatadaptatie, scheiden van afval, circulaire economie, meer elektrische laadpalen om elektrisch rijden te stimuleren, duurzame bedrijfsvoering en zonnepanelen op de gemeentedaken. Met de laatste twee onderwerpen geeft de gemeente ook het goede voorbeeld. Klimaatadaptatie is een vast onderdeel van de omgevingsplanologie met een stresstest en regenbestendige maatregelen. Dit vanuit de ambitie dat het haalbaar en betaalbaar moet zijn voor inwoners om mee te gaan in de transitie, waarbij de lage middeninkomens bijzonder de aandacht verdienen.

Zo willen wij samen met de inwoners en ondernemers de verduurzaming van de maatschappij aangaan en mogelijkheden creëren voor iedere inwoner om energieneutraal te worden.

2.4 Heerhugowaard

In de raadsagenda Samen het verschil maken in Heerhugowaard (2018-2022) geeft de gemeente prioriteit aan een CO_2-neutraal Heerhugowaard in 2030. Een lokale ambitie die aansluit bij andere klimaat- en duurzaamheidsafspraken die zelfs tot op wereldniveau zijn gemaakt.

Samen

Heerhugowaard trekt daarin samen op met de andere gemeenten in de regio Alkmaar om een bijdrage te leveren aan de landelijke doelstelling voor het opwekken van 35 TWh aan hernieuwbare energie. Samen wordt gezocht naar mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van wind- en zonne-energie, passend bij de wensen van de inwoners, de identiteit van de regio en de waarden van het landschap.

Lokaal aan de slag

De gemeente heeft naast die regionale opgave voor wind- en zonne-energie ook eigen wensen op weg naar een CO_2-neutraal Heerhugowaard in 2030. Zo wordt met HVC en Woonwaard samengewerkt aan het verduurzamen van de wijk Rivierenwijk-Zuid, onder meer door het aansluiten van woningen op het warmtenet. Die wijkaanpak is een voorbeeld voor andere wijken, die alle op hun eigen manier van het aardgas af zullen gaan. De mogelijkheden van het warmtenet van HVC worden ook in nieuwbouwwijken en in de glastuinbouw toegepast. Samen worden de mogelijkheden verkend om gebruik te maken van geothermie om de duurzame warmte uit de bodem te kunnen gebruiken als toekomstige bron voor het warmtenet van HVC. Ook het plaatsen van zonnepanelen op grote bedrijfsdaken, parkeerterreinen en taluds wordt onderzocht. Met het bedrijfsleven wordt een gecoördineerde en gezamenlijke aanpak van het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken opgezet.

Mobiliteit

Heerhugowaard stimuleert elektrisch rijden. In samenwerking met MRA-E bouwt Heerhugowaard aan een oplaadnetwerk. Daarnaast is er in de gemeenten Heerhugowaard en Langedijk een Omgevingsprogramma 'Duurzaam onderweg in Dijk en Waard' vastgesteld waarin de gemeenten vastleggen hoe ze de komende jaren willen zorgen voor een bereikbare, duurzame, veilige en leefbare gemeente. Waarbij nog meer dan voorheen wordt ingezet op lopen, fietsen en duurzame mobiliteit. Ook worden er regionale mobiliteitsprogramma's opgestart, waarin wordt samengewerkt tussen provincie, gemeenten en het Rijk om schonere en slimmere mobiliteit te stimuleren.

Bewustwording

Inwoners spelen een belangrijke rol bij het verduurzamen van gemeente Heerhugowaard. Daarom wil de gemeente inzetten op bewustwording, bijvoorbeeld door met inwoners in gesprek te gaan over de energietransitie. Door middel van de campagne 'Goed bezig hoor!' wordt er aandacht gevraagd de (kleine) maatregelen die iedereen kan nemen om energie te besparen. Door isolatie van woningen daalt het energieverbruik, en worden woningen voorbereid op de overstap naar aardgasvrij. Bewustwording en het stimuleren en isoleren zijn dus belangrijke eerste stappen. Samen met het Duurzaam Bouwloket verzorgt de gemeente de juiste informatie en worden er

inkoopacties, webinars, en wijkaanpakken georganiseerd.

In gesprek tijdens lokale ateliers

In Heerhugowaard zijn twee lokale scenarioateliers georganiseerd, een atelier voor ondernemers en andere stakeholders en een voor inwoners. Bij het inwonersatelier waren raadsleden als toehoorders aanwezig. De sfeer bij beide ateliers was positief, er werden veel kansen gezien, maar natuurlijk ook kritische kanttekeningen geplaatst. Bij ondernemers kwam voornamelijk het scenario lokale kracht positief uit de bus, en werden er lokale kansen gezien in dit scenario. De meeste zorgen worden geuit over de capaciteit van het net, die in sommige gevallen ontoereikend kan zijn. Bij de inwoners waren de voorkeursstickers meer verdeeld over de verschillende scenario's. Recreatie was een belangrijke component die veel genoemd werd, en er werden kansen gezien voor gecombineerd landgebruik. Inwoners spraken zich ook positief uit over de bouwstenen zonnepanelen op grote daken, parkeerplaatsen, kassen, geluidsschermen en zon en wind langs bedrijventerreinen of snelwegen.

Concept-RES

Alle uitkomsten van de participatiebijeenkomsten en de inbreng van deskundigen zijn samengebracht in een concept van de Regionale Energiestrategie. Daarin waren in Heerhugowaard drie zoekgebieden genoemd die in aanmerking kunnen komen voor het plaatsen van zonnevelden of windturbines. Dit zijn: Alton, Westfrisiaweg en Smuigelpolder.

Na de publicatie van de concept-RES zijn er geen reacties binnengekomen die tot andere zoekgebieden leiden. Naar aanleiding van het amendement in de gemeenteraad van Langedijk is het Langedijkse deel van zoekgebied 5 (Smuigelpolder) niet opgenomen in de Regionale Energiestrategie. Het Heerhugowaardse deel van dit zoekgebied is toegevoegd aan zoekgebied 6 (Alton) omdat dit beter aansluit bij dit zoekgebied.

Participatie over de zoekgebieden

Op 25 januari 2021 is een digitale participatieavond gehouden met bewoners en belanghebbenden. Tijdens deze avond bleek dat verdere concretisering van de zoekgebieden nog niet mogelijk is, maar dat er nog aanvullende informatie en gesprekken nodig zijn. Deze avond heeft per zoekgebied een vervolg gekregen.

Zoekgebied 6 voor zon en wind - Alton

Op 4 maart 2021 is specifiek voor het zoekgebied Alton een digitale participatieavond voor omwonenden en belanghebbenden georganiseerd. Onder andere de ondernemersvereniging Alton (OVAL) was hierbij aanwezig. Er waren verschillende meningen, zorgen en aanbevelingen over het realiseren van zonnevelden en windmolens in dit gebied. Een grote meerderheid van de aanwezigen voelde voor de plaatsing van zonnevelden. Grote velden hebben daarbij meer voorkeur dan de kleinere. Aandacht wordt vooral gevraagd voor de zichtbaarheid, inpassing in het landschap en een ecologische inrichting. Zoals dubbel ruimtegebruik door opwekking van duurzame elektriciteit te combineren met bijvoorbeeld begrazing, teelt van gewassen, of recreatie.

Over windmolens werden door de aanwezigen zorgen geuit. Omgevingshinder door geluid en slagschaduw vormen hierbij de grootste obstakels. Vanuit de ondernemersvereniging is de opwekking van duurzame energie in het gebied belangrijk, maar ook onder de ondernemers heerst verdeeldheid om dezelfde redenen als de omwonenden die hebben. Samen met de OVAL zal de gemeente een zogenaamde 'quickscan' laten uitvoeren, om de haalbaarheid van windmolens in dit gebied in kaart te brengen.

Zoekgebied 7 voor zon - Westfrisiaweg

Op 22 februari 2021 is specifiek voor het zoekgebied Westfrisiaweg een digitale participatieavond voor omwonenden en belanghebbenden georganiseerd. De opkomst was lager dan bij de overige zoekgebieden. Zon in dit gebied werd door aanwezige deelnemers goed ontvangen en dan met name grote zonnevelden. Ook hier werd aandacht gevraagd voor de zichtbaarheid en inpassing in het landschap, met de focus op dubbel ruimtegebruik en ecologische inrichting.

2.5 Heiloo

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio te vervullen bij verduurzaming van de gebouwde omgeving. In het coalitiedocument Bouwen aan Heiloo spreekt de gemeente zich uit ervoor uit om tot één van de meest duurzame gemeenten van Nederland te willen behoren. De gemeente Heiloo wil samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners de (inter)nationale en regionale duurzaamheidsdoelstellingen realiseren die zijn gericht op het terugbrengen van de CO_2 uitstoot.

Lokaal aan de slag

Voor de Regionale Energiestrategie hecht de gemeente waarde aan een breed gedragen aanpak. Afstemming met de inwoners en lokale betrokkenen staan hierbij voorop. Samen wordt gezocht naar mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van wind- en zonne-energie, passend bij de wensen van de inwoners, bedrijven en lokale stakeholders,bij de identiteit van de regio en de waarden van het landschap en erfgoed.

Januari 2020 heeft het lokale scenarioatelier in Fletcher Hotel Heiloo plaatsgevonden. Er waren ongeveer 45 deelnemers, die waren gekomen op basis van een gerichte uitnodiging. Het betroffen hoofdzakelijk inwoners, een aantal raadsleden (als toehoorders) en meerdere belangenorganisaties. De LTO en de energiecoöperatie waren sterk vertegenwoordigd. Een jaar later op 2 februari 2021 is er nog een digitale lokale bijeenkomst georganiseerd waar 130 deelnemers aanwezig waren. De uitkomsten van de bijeenkomsten zijn meegenomen en hebben samen met de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad en de reactienota bijgedragen aan de uiteindelijke kaart van de zoekgebieden.

Zon op grote daken had een warme belangstelling van de deelnemers. In mindere mate ging de belangstelling uit naar zon boven parkeerterreinen en op geluidsschermen. Wind had over het algemeen niet de voorkeur maar afgezet tegen grootschalige zonneweides op waardevolle landbouwgrond werd dit meer geaccepteerd. Wind langs waterwegen kon rekenen op een lichte voorkeur. Waar zich voorstanders lieten blijken, gaven ook tegenstanders hun – praktisch even sterke – signaal af.
De intentie van het scenario ‘Landschappelijke kenmerken als troef’ sprak de deelnemers sterk aan. Dit komt voort uit het uitgangspunt dat natuur en landschap leidend zijn. Praktisch zo sterk was de belangstelling voor de intentie achter het scenario ‘Lokale kracht’, oftewel men had oren naar het profijt van de toepassing van duurzame energie voor de lokale bevolking.

“Geen landbouwgrond gebruiken voor opwek van energie. De grond is waardevol en voedselproductie gaat voor.”

Deelnemer lokale bijeenkomst Heiloo

Warmtevoorziening

Eind 2020 is de visie vastgesteld voor de transitie naar duurzame warmtevoorzieningen. Deze visie legt het fundament om stapsgewijs en op grotere schaal energiebesparing te stimuleren, onder andere door het ontwikkelen van een wijkuitvoeringsplan en uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar collectieve warmte. Dit gebeurt in samenwerking met lokale initiatieven zoals vereniging Heiloo Energie, Duurzaam Heiloo maar ook betrokken partijen zoals de netbeheerders en de woningcorporaties. De gemeente wil inwoners hierbij betrekken en ondersteunen onder andere door het opleiden van energiecoaches en het organiseren van inwonerspanels.

Samen verduurzamen

Ingrijpende systeemveranderingen vereisen een maatschappelijke inspanning. Actieve en langdurige betrokkenheid van inwoners en ondernemers is noodzakelijk om de transitie in de kernen te laten slagen. Het uitgangspunt blijft dat deze verandering sociaal en betaalbaar wordt en ten goede komt aan de lokale economie. Gemeente Heiloo investeert daarom samen met haar partners en andere betrokkenen structureel in verduurzamingsprojecten zoals het organiseren van inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie, kennisbijeenkomsten over energiebesparende maatregelen en subsidiemogelijkheden voor haar inwoners. Daarnaast ondersteunt de gemeente bedrijven met energiescans om de mogelijkheden voor energiebesparing in kaart te brengen als eerste stap in de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Naast energietransitie krijgen diverse duurzaamheidsonderwerpen aandacht en uitwerking, zoals: klimaatadaptatie, scheiden van afval, circulaire economie, meer laadpalen om elektrisch rijden te stimuleren, duurzame bedrijfsvoering en zonnepanelen op de gemeentedaken. Met de laatste twee onderwerpen geeft de gemeente ook het goede voorbeeld. Klimaatadaptatie is een vast onderdeel van de omgevingsplanologie met een stresstest en regenbestendige maatregelen. Dit vanuit de ambitie dat het haalbaar en betaalbaar moet zijn voor inwoners om mee te gaan in de transitie, waarbij de lage middeninkomens bijzonder de aandacht verdienen.

Zo willen wij samen een bijdrage te leven aan een duurzame samenleving gericht op een duurzame toekomst voor deze en volgende generaties.

2.6 Langedijk

In het bestuursakkoord voor 2018-2022 'De vaart in Langedijk' staan duurzaamheid en energietransitie hoog op de agenda. Dit gaat hand in hand met volksgezondheid en milieu. Gemeente Langedijk heeft als doel om in 2035 CO_2-neutraal te zijn. Onderdeel hiervan is om de gemeentelijke gebouwen zo veel mogelijk energie- en CO_2-neutraal te maken. Langedijk is de eerste gemeente in de regio met een overheidsgebouw dat voldoet aan de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal Gebouw).

In gesprek

Heel Nederland staat voor de uitdaging vorm te geven aan de energietransitie. Ook Langedijk. Daarom ondergaat de bestaande woningbouw in Langedijk een energietransitie. Met partners als de woningcorporaties, netbeheerders en waterketen, is de gemeente in gesprek over het vormgeven van de energietransitie en warmtetransitie.

Global Goals

Langedijk is een Global Goals-gemeente. De stichting Langedijk 4 Global Goals (Langedijk4gg) werkt met de gemeente samen om klimaat- en duurzaamheidsdoelen te behalen. Langedijk4gg richt zich met name op volgende zes VN Global Goals.

- Betaalbare en duurzame energie;
- Duurzame steden en gemeenschappen;
- Verantwoorde consumptie en productie;
- Klimaatactie;
- Leven op het land;
- Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Bewustwording

Inwoners spelen een belangrijke rol bij het verduurzamen van gemeente Langedijk. Daarom wil de gemeente inzetten op bewustwording, bijvoorbeeld door met inwoners in gesprek te gaan over de energietransitie. Grote energiebesparing is te bereiken door de energievraag op gebouwniveau zo veel mogelijk te beperken. Hierbij is optimale isolatie de eerste stap. De meeste alternatieven voor aardgas zijn alleen effectief als gebouwen optimaal geïsoleerd zijn. Bewustwording en het stimuleren van gebouwisolatie zijn dus belangrijke eerste stappen. Hieronder wordt ook gerekend het informeren van (met name) inwoners over subsidiemogelijkheden van derden voor verduurzaming.

Warmtenet

De wijken Mayersloot-West en Westerdel in Zuid-Scharwoude en Broek op Langedijk zijn aangesloten op een warmtenet. Bij nieuwbouw wordt gestreefd naar woningen die zo energieneutraal mogelijk zijn. Langedijk heeft een warmtevisie vastgesteld waarbij ervan wordt uitgegaan dat op termijn alle dorpskernen nagenoeg geheel op het warmtenet worden aangesloten. Bestaande woningen ondergaan een omslag naar energieneutraal door onderzoek te doen naar kansrijke wijken voor aardgasvrij. Daarvoor is het proces voor de eerste haalbaarheidsstudie gestart.

Zonnepanelen

Er zijn enkele succesvolle inkoopacties voor zonnepanelen geweest. Waar mogelijk plaatst de gemeente zonnepanelen op

gemeentelijke gebouwen. Bij agrariërs is te merken dat er interesse is om grond beschikbaar te stellen voor zonneweides. Met het bedrijfsleven wordt een gecoördineerde en gezamenlijke aanpak van het plaatsen van zonnepanelen op bedrijfsdaken opgezet. In het kader van de RES, en wordt onderzocht op welke parkeerplaatsen het mogelijk is om zonnepanelen aan te brengen, om zo een vorm van dubbelgebruik te realiseren.

Mobiliteit

Langedijk stimuleert elektrisch rijden. In samenwerking met MRA-e bouwt Langedijk aan een oplaadnetwerk. Daarnaast is er in de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard een Omgevingsprogramma 'Duurzaam onderweg in Dijk en Waard' vastgesteld waarin de gemeenten vastleggen hoe ze de komende jaren willen zorgen voor een bereikbare, duurzame, veilige en leefbare gemeente, waarbij nog meer dan voorheen wordt ingezet op lopen, fietsen en duurzame mobiliteit. Ook is er een worden er regionale mobiliteitsprogramma's opgestart, waarin wordt samengewerkt tussen provincie, gemeenten en het Rijk om schonere en slimmere mobiliteit te stimuleren.

In gesprek tijdens lokale ateliers

In De Binding hebben op twee avonden ongeveer 75 inwoners en ondernemers enthousiast meegedacht en commentaar geleverd vanuit de drie besproken scenario's. Algemene punten die daaruit voortkwamen zijn:

- vooral inzetten op zonnepanelen op alle daken en parkeerterreinen;
- zon kan op agrarische grond, mits langs infrastructuur en bedrijfsterreinen;
- wind kan langs de infrastructuur, zoals N245 (is Schagerweg);
- spaar het Geestmerambacht en de overige natuurgebieden;
- pas op met wind en zon dicht bij de woonbebouwing;
- bewonersparticipatie/crowdfunding/ collectiviteit en gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn belangrijk.

Concept-RES

Alle uitkomsten van de participatiebijeenkomsten en de inbreng van deskundigen zijn samengebracht in de concept Regionale Energiestrategie. Daarin waren in Langedijk vier zoekgebieden genoemd die in aanmerking konden komen voor het plaatsen van grootschalige zonnevelden of windturbines.

Na de publicatie van de concept-RES zijn er geen zienswijzen binnengekomen die tot andere zoekgebieden hebben geleid. Door de inbreng van een amendement van de gemeenteraad van Langedijk zijn de zoekgebieden in het Geestmerambacht langs de N504 en langs de Waarddijk niet opgenomen in de Regionale Energiestrategie.

Indien blijkt dat er toch wensen zijn voor duurzame energieopwekking in deze gebieden, kan dat alleen na uitgebreid onderzoek en participatie.

Participatie over de zoekgebieden

Op 25 januari 2021 is een eerste algemene digitale participatieavond gehouden met bewoners en belanghebbenden.
Tijdens deze avond bleek dat verdere concretisering van de zoekgebieden nog niet mogelijk is, maar dat er nog aanvullende informatie en gesprekken nodig zijn.

De participatiegesprekken hebben per zoekgebied een vervolg gekregen. De uitkomsten van die gesprekken zijn per zoekgebied vastgelegd. Die uitkomsten worden gebruikt in de uitwerking van de zoekgebieden.

2.7 Uitgeest

Ook Uitgeest zal haar bijdrage moeten leveren. Dit vereist een forse ambitie op meerdere vlakken en dus ook op het vlak van de energietransitie. De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio te vervullen bij verduurzaming van de gebouwde omgeving. In het duurzaamheidsbeleid dat begin 2018 door de raad is vastgesteld, staat dat Uitgeest in 2030 klimaatneutraal wil zijn. Uitgeest trekt daarin samen op met de gemeenten in de regio Alkmaar. De gemeente Uitgeest wil samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners de (inter)nationale en regionale duurzaamheidsdoelstellingen realiseren die zijn gericht op het terugbrengen van de CO_2 uitstoot.

Lokaal aan de slag

Voor de RES hecht de gemeente waarde aan een breed gedragen aanpak. Afstemming met de inwoners en lokale betrokkenen staan hierbij voorop. Samen wordt gezocht naar mogelijkheden voor het grootschalig opwekken van wind- en zonne-energie, passend bij de wensen van de inwoners, bedrijven en lokale stakeholders, bij de identiteit van de regio en de waarden van het landschap en erfgoed.

De gemeente Uitgeest stelt voorop dat zij haar plannen wil ontwikkelen in samenspraak met bewoners en bedrijven. Lokale ondernemers hebben een streepje voor bij het realiseren van de plannen voor de energie- en warmtetransitie. Energiecoöperatie DUEC is voor de gemeente een vaste sparringpartner bij het tot stand brengen van beleid en projecten, bijvoorbeeld bij de plaatsing van zonnepanelen op woningen en bedrijven. Het duurzaamheidsbeleid vormt de basis voor lokale initiatieven zoals het energieneutraal maken van het openlucht zwembad, en het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed is voortvarend opgepakt. Een van de middelen daartoe is het maatregelenfonds, dat als financiële stimulans voor lokale initiatieven kan worden gebruikt.

Op maandagavond 20 januari 2020 vond het Lokaal Scenarioatelier van de gemeente Uitgeest plaats in het gemeentehuis. Er waren 40 tot 50 deelnemers aanwezig, hoofdzakelijk bewoners, drie raadsleden (als toehoorders) en meerdere belangenorganisaties, waaronder de LTO en de energiecoöperatie. Op 8 februari 2021 zijn er nog twee digitale lokale bijeenkomst georganiseerd, één voor grondeigenaren en één voor inwoners, waar circa 200 deelnemers aanwezig waren.
De uitkomsten van de bijeenkomsten zijn meegenomen en hebben samen met de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad en de reactienota bijgedragen aan de uiteindelijke kaart van de zoekgebieden.

Zon op grote daken had een warme belangstelling van de deelnemers maar ook zon op parkeerterreinen en op geluidschermen had de aandacht. Belangstelling was er ook voor wind rond bedrijventerreinen en langs infrastructuur

zoals de snelweg. De intentie van het scenario "Landschappelijke kenmerken als troef" sprak de deelnemers veruit het meeste aan. Dit komt voort uit het uitgangspunt dat natuur en landschap leidend zijn.

Warmtevoorziening

In 2019 is de visie vastgesteld voor de transitie naar duurzame warmtevoorzieningen die het fundament legt om stapsgewijs en op grotere schaal energiebesparing te stimuleren. Uitgeest is een voorloper als het gaat om het aardgasvrij maken van haar gemeente. Voor de wijken de Koog en het Oude dorp worden wijkuitvoeringsplannen ontwikkeld voor realisatie van grootschalige energiebesparing en aardgasvrij. Hierbij vervullen meerdere betrokken partijen in samenwerking met gemeente Uitgeest een hoofdrol, zoals DUEC, HVC, Kennemer Wonen en Omgevingsdienst IJmond. De gemeente wil inwoners hierbij betrekken en ondersteunen onder andere door het opleiden van energiecoaches en het organiseren van klankbordgroepen.

Samen verduurzamen

Ingrijpende systeemveranderingen vereisen een maatschappelijke inspanning. Actieve en langdurige betrokkenheid van inwoners en ondernemers is noodzakelijk om de transitie in de kernen te laten slagen. Het uitgangspunt blijft dat deze verandering sociaal en betaalbaar en ten goede komt aan de lokale economie. Gemeente Uitgeest investeert samen met haar partners en andere betrokkenen structureel in verduurzamingsprojecten zoals het organiseren van inkoopacties voor zonnepanelen en isolatie, kennisbijeenkomsten over energiebesparende maatregelen en subsidiemogelijkheden voor haar inwoners.

Uitgeest is de enige gemeente in de regio Alkmaar waar door middel van het GreenBiz-concept bedrijven met elkaar en individueel fors verduurzamen. Met Greenbiz IJmond, waarin de ondernemers in Uitgeest zijn verenigd, worden forse stappen gezet om een energiepositief bedrijventerrein te realiseren.

Naast energietransitie krijgen diverse duurzaamheidsonderwerpen aandacht en uitwerking, zoals: klimaatadaptatie, scheiden van afval, circulaire economie, meer laadpalen om elektrisch rijden te stimuleren, duurzame bedrijfsvoering en zonnepanelen op de gemeentedaken. Met de laatste twee onderwerpen geeft de gemeente ook het goede voorbeeld. Klimaatadaptatie is een vast onderdeel van de omgevingsplanologie met een stresstest en regenbestendige maatregelen. Dit vanuit de ambitie dat het haalbaar en betaalbaar moet zijn voor inwoners om mee te gaan in de transitie, waarbij de lage middeninkomens bijzonder de aandacht verdienen.

Ook voor de vervolgstap van de RES wil Uitgeest met stakeholders, bewoners en ondernemers samen serieuze vervolgstappen maken, de ambities liggen er. Bij een zorgvuldige afweging en afstemming met betrokkenen moet realisatie haalbaar zijn.

3. West-friesland

3.1 Drechterland

Drechterland is rijk aan cultuur en geschiedenis. De gemeente Drechterland is trots op de ruimte, de prachtige lintdorpen en het open landschap met de rechte ruilverkavelingswegen die het vlakke land doorsnijden.

Ook de kronkelende dorpsweggetjes, bruggetjes, boomgaarden en bollenvelden en de ligging aan het Markermeer en de Westfriese Omringdijk maken Drechterland tot een fraaie gemeente. De Omringdijk is wat betreft Drechterland een gebied dat ongeschonden moet blijven. Dit waardevolle landschap van Drechterland dient zo veel mogelijk het open karakter te behouden. Drechterland wil dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van kostbare, agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.

Drechterland volgt de uitgangspunten van het Klimaatakkoord. Ook heeft Drechterland de ambitie uitgesproken om in 2040 in Westfriesland energieneutraal te zijn. De gemeente heeft zich de voorgaande jaren voornamelijk ingezet op bewustwording, energiebesparing, opwekken van duurzame energie op dak en samenwerking met andere partners in de regio (gemeenten, bedrijven en inwoners). Momenteel zijn de hoofditems van het gemeentelijk handelen gericht op:

- energiebesparing bestaande woningbouw;
- energiebesparing bij bedrijven;
- energiebesparing bij bestaande gemeentelijke gebouwen;
- duurzame opwek bij agrariërs;
- duurzame energieopwek.

Het belang van energiebesparing

Er wordt vanuit de gemeente actief ingezet op energiebesparing onder het motto: wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. Dit gebeurt op verschillende vlakken.

Terugdringen energiegebruik bestaande woningbouw

Er worden campagnes gevoerd om de woningeigenaren te helpen hun woning te verduurzamen. Hierbij worden door middel van voorlichting en collectieve inkoop de eigenaren geholpen bij de verduurzaming en het verlagen van de kostprijs van de maatregelen. De gemeente faciliteert dit door het aanbieden van subsidie aan woningeigenaren die energiebesparende maatregelen treffen.

Bedrijventerreinen

De gemeente zet in op het verduurzamen van bedrijventerreinen. Dit doet zij onder andere met het collectief Duurzaam Ondernemend Westfriesland (DOWF). In dit collectief werken Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, Rabobank Westfriesland, de Westfriese Bedrijvengroep en Westfriese gemeenten samen.

Eigen gemeentelijke gebouwen

Ook de eigen gemeentelijke gebouwen moeten verduurzaamd worden. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd naar hoe verduurzaming kan worden opgenomen in de onderhoudsplannen van de eigen organisatie. Zo kan het meerjarig onderhoudsplan omgebogen worden naar een duurzaam meerjarig onderhoudsplan.

Zonnecoöperatie Westfriesland

De gemeenten zoeken naar samenwerking met andere partijen. Zo is er ook een samenwerking met de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland en het

burgerinitiatief Zonnecoöperatie Westfriesland. Deze coöperatie informeert en doet verzoeken voor het plaatsen van zonnepanelen op daken. Niet elk dak is geschikt voor zonnepanelen en daarom biedt Zonnecoöperatie Westfriesland de gelegenheid om zonnepanelen te plaatsen op geschikte daken van anderen.

Zon op daken bij agrariërs

Agrariërs en de gemeente vinden het belangrijk om zo veel mogelijk de potentie van zon op daken te benutten. Vandaar dat is gestart met het project Zon op Dak in Drechterland. LTO Noord heeft samen met de gemeente Drechterland, Liander, Rabobank en de provincie Noord-Holland een gebiedsgerichte aanpak ontwikkeld om zonnepanelen op agrarische daken te stimuleren en heeft twee informatiebijeenkomsten over deze aanpak georganiseerd voor inwoners van de gemeente Drechterland. Met de zonnepanelen kunnen de agrariërs voorzien in de energiebehoefte van het eigen bedrijf. Als men capaciteit over heeft, kan men die verhuren aan energiebedrijven of coöperaties.

Verzilver uw dak

Het afgelopen jaar heeft de gemeente in samenwerking met de provincie met het project Verzilver uw dak dakeigenaren gefaciliteerd bij de eerste stappen voor de realisatie van een zon-op-dakproject. Dit deed de gemeente door dakeigenaren kosteloos en onafhankelijk te informeren over de opwekpotentie, de financiële mogelijkheden, investeringsopties en door het uit handen nemen van de subsidieaanvraag.

Transitievisie Warmte

In december 2019 is door Drechterland besloten om gezamenlijk met de gemeentes Enkhuizen en Stede Broec een transitievisie op te stellen. Momenteel worden plannen gemaakt om de burgerparticipatie goed vorm te geven. Medio 2021 zal de raad besluiten over de visie, waarmee duidelijk wordt wanneer voor de verschillende wijken uitvoeringsplannen om tot aardgasvrij te komen, opgesteld zullen worden. Daarnaast wordt door middel van informeren, campagnes en het opzetten van collectieve initiatieven de bestaande bouw verduurzaamd. Deze verduurzaming is nodig om uiteindelijk een gasvrij gebouw of gasvrije woning mogelijk te maken.

De gemeente vindt het belangrijk om met haar stakeholders een duurzame coalitie te vormen die deze opgave samen met bedrijven en inwoners oppakt. Dat vereist het organiseren van draagvlak en bewustwording door communicatie en participatie.

Drechterland en de RES

Wensen en bedenkingen op concept-RES

Wind op land
De gemeente stelt voor wind op land de voorwaarde dat de minimale afstand van een windturbine tot woningen 600 meter moet bedragen.

Zon op land
De gemeente en de agrarische sector willen ook zorgvuldig omgaan met de beschikbaarheid van agrarische gronden. De gemeente heeft zich daarom uitgesproken dat de RES rekening dient te houden met de 'Zonneladder'. Dit houdt in dat maximaal moet worden ingezet op zon op daken en dat het gebruik van agrarische gronden zorgvuldig moet worden afgewogen. Daarom moet zo veel mogelijk de eerste trede(n) van de zonneladder vanuit de gemeente worden gefaciliteerd.

3.2 Enkhuizen

Enkhuizen is een stad met een rijke historie. Binnen de oude vestingwal zijn er veel monumenten, elk met een uniek en boeiend verhaal. Het centrum van de stad is authentiek en ademt nog altijd de sfeer van 'vroeger' uit.

Vele prachtige monumentale gebouwen en verdedigingswerken zijn bewaard gebleven. De gemeente ligt aan het IJsselmeer en het Markermeer en heeft grote havens. De watersport is een belangrijke economische trekpleister van de gemeente. In het verlengde hiervan is Enkhuizen een stad waar toerisme een grote rol speelt. De agrarische sector, de internationale zaadteelt en de handel vormen andere waardevolle pijlers onder de economie van de gemeente.

Enkhuizen wil zorgvuldig omgaan met de historische binnenstad met haar van rijkswege beschermde stadsgezicht. Hiervoor is het noodzakelijk dat het open zicht op het land vanaf het IJsselmeer en het open zicht vanaf het land op het water behouden blijven. Het zicht vanuit de historische binnenstad op de voormalige Zuiderzee en ook het zicht vanaf het water (inclusief de Houtribdijk) naar de historische binnenstad van Enkhuizen zijn in dit verband bepalend. Aan de zuidzijde van Enkhuizen, waar het bedrijventerrein is gesitueerd aan het Markermeer en waar nu vijf windturbines staan, liggen wat Enkhuizen betreft de mogelijkheden.

Ambitie Enkhuizen

De ambitie van Enkhuizen is om in 2040 energieneutraal te zijn. Er ligt daarmee een uitdagende opgave om hier invulling aan te geven.
Op het gebied van duurzaamheid ligt er een grote opgave voor Enkhuizen. Op alle terreinen waarop duurzaamheid van invloed is, kunnen stappen worden gezet, mede op het gebied van voorlichting en bewustwording. Om deze doelen te bereiken is samenwerking met de maatschappelijke partners, marktpartijen en inwoners essentieel. Regionaal en bovenregionaal wordt samenwerking gezocht. Een aantal duurzaamheidsopgaven is gemeentegrensoverstijgend opgepakt in het Westfries Energiekompas. Hierbij wordt gekeken naar energiebesparing, duurzame elektriciteit, duurzame warmte en duurzame mobiliteit.

Wat gebeurt er al?

Terugdringen energiegebruik bestaande woningbouw

De gemeente heeft zich met het besluit tot kennisname van de concept-RES NHN uitgesproken zich actief te willen inzetten op energiebesparing.
Er worden campagnes gevoerd om de woningeigenaren te helpen hun woning te verduurzamen. Hierbij worden door middel van voorlichting en collectieve inkoop de eigenaren geholpen bij de verduurzaming en het verlagen van de kostprijs van de maatregelen. Enkhuizen heeft met ingang van 2021 ook een duurzaamheidslening. Met de lening kunnen woningeigenaren die hun woning energiezuiniger willen maken, tegen een aantrekkelijke rente en voorwaarden geld lenen. Onder de toegestane maatregelen vallen onder andere zonnepanelen en een breed scala aan isolatiemaatregelen.

Terugdringen energiegebruik bedrijventerreinen
De gemeente zet in op het verduurzamen van bedrijventerreinen. Dit doet zij onder andere met het collectief Duurzaam Ondernemend Westfriesland (DOWF). In dit collectief werken Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, Rabobank Westfriesland, Westfriese Bedrijvengroep en Westfriese gemeenten samen.
Op de bedrijventerreinen Schepenwijk/Krabbersplaat is een groep van actieve ondernemers, in samenwerking met Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, gestart met collectieve verduurzaming van de bedrijven. Hier wordt met ondernemers verkend en opgehaald wat de behoeften van de ondernemers zijn. De werkgroep Duurzaamheid zet zich in voor collectieve aanpak om zon-op-dakprojecten mogelijk te maken en gezamenlijk energiebesparende ledverlichting te realiseren.

Zonnecoöperatie Westfriesland
De gemeenten zoeken naar samenwerking met andere partijen. Zo is er een samenwerking met de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland en het burgerinitiatief Zonnecoöperatie Westfriesland. Deze coöperatie doet naast communicatie en informatie ook concreet een verzoek voor het plaatsen van zonnepanelen op daken. Niet elk dak is geschikt voor zonnepanelen en daarom biedt Zonnecoöperatie Westfriesland de gelegenheid om zonnepanelen te plaatsen op geschikte daken van anderen. Ook wil de gemeente graag de oprichting van een Westfries Energiebedrijf betrekken bij het RES-proces.

Verduurzamen eigen organisatie
Ook de eigen gebouwen moeten verduurzaamd worden. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd naar hoe dit kan worden opgenomen in de onderhoudsplannen van de gemeentelijke organisatie. Zo kan het meerjarig onderhoudsplan omgebogen worden naar een duurzaam meerjarig onderhoudsplan.

Bewustwording
Om inwoners te betrekken bij Duurzaamheid is er een drieluik van lezingen georganiseerd door Cinema Enkhuizen in samenwerking met de gemeente Enkhuizen, Syngenta, Pipelife en de Zeevaartschool. De belangstelling was zeer groot: alle drie de avonden waren uitverkocht (drie keer tachtig inwoners, toegangsprijs 5 euro) en er werd volop gediscussieerd. Er wordt nu verder gekeken hoe dit kan worden ingezet voor het participatieproces. Naar de mening van de gemeente Enkhuizen is dit nodig omdat er binnen de strakke tijdsplanning van de RES nog onvoldoende tijd is ingebouwd voor draagvlak, bewustwording en deelname van onze inwoners.

Transitievisie Warmte
In december 2019 is door Enkhuizen besloten om gezamenlijk met de gemeenten Drechterland en Stede Broec een transitievisie op te stellen. Momenteel worden plannen gemaakt om de burgerparticipatie goed vorm te geven. Medio 2021 zal de raad besluiten over de visie, waarmee duidelijk wordt wanneer voor de verschillende wijken uitvoeringsplannen om tot aardgasvrij te komen, opgesteld zullen worden. Daarnaast wordt door middel van informeren, campagnes en het opzetten van collectieve initiatieven de bestaande bouw verduurzaamd. Deze verduurzaming is nodig om uiteindelijk een gasvrij gebouw of gasvrije woning mogelijk te maken.

De gemeente vindt het belangrijk om met haar stakeholders een duurzame coalitie te vormen die deze opgave samen met bedrijven en inwoners oppakt. Dat vereist het organiseren van draagvlak en bewustwording door communicatie en participatie.

Enkhuizen en de RES

Opwekken van duurzame energie

Naar de mening van Enkhuizen wordt er in de Energieregio Noord-Holland Noord al voldoende duurzame energie opgewekt. De gemeente wil het bod daarom zetten op datgene wat er al wordt opgewekt. Daarbovenop wil Enkhuizen met inwoners, stakeholders en belanghebbenden zoeken naar locaties waar draagvlak is voor zon en wind. Met uitzondering van zon en wind op het IJsselmeer en Markermeer, want dit zoekgebied is door Enkhuizen geschrapt. Enkhuizen wil de focus verleggen op alternatieve vormen van duurzame energie. Voor wat betreft zon op daken is er zeker draagvlak en het standpunt van de gemeente is dan ook dat hier maximaal op moet worden ingezet.

Bestaande windturbines

Enkhuizen heeft momenteel vijf windturbines vlakbij het bedrijventerrein Krabbersplaat en de dijk Enkhuizen-Lelystad. De raad heeft daarbij ook een standpunt ingenomen over de hoogte van de turbines in relatie tot omliggende woonkernen. Die afstand moet minimaal tien keer de tubinehoogte zijn.

Participatie

Participatie is essentieel voor het draagvlak voor de energietransitie en daarom wil de gemeente zo veel mogelijk lokale initiatieven ondersteunen. In het verlengde daarvan wil de gemeente de oprichting van een Westfries Energiebedrijf betrekken bij de RES.

GRAND SOLEIL
Dehler

3.3 Hoorn

De gemeente Hoorn heeft de doelstelling Klimaatneutraal Hoorn in 2040. Om inzichtelijk te maken wat hiervoor moet gebeuren is in 2018 een Routekaart energieneutraal Hoorn 2040 opgesteld.

Daarin zijn acties voor de periode 2018-2022 vastgesteld voor energiebesparing, duurzame elektriciteit, duurzame warmte en duurzame mobiliteit. Eind 2018 is ook het programma Duurzame stad vastgesteld, met daarin de pijlers energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Een programma dat dus breder is dan alleen de acties uit de routekaart.

Belangrijke randvoorwaarden bij de uitvoering van het programma Duurzame stad zijn:

- regionale samenwerking;
- financiële balans;
- innovatie;
- communicatie en participatie.

Wat gebeurt er al?

Warmte

In juli 2019 heeft de gemeente de Transitievisie Warmte vastgesteld. Deze visie is samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen. Kersenboogerd is de eerste wijk waar in samenwerking met HVC en woningcorporatie Intermaris in 2021 gestart wordt met het aanleggen van een warmtenet voor ongeveer tweeduizend woningen. Op basis van ervaringen in het land en binnen de gemeente Hoorn is bekend dat een aardgasvrije wijk niet wordt bereikt met alleen goede technische oplossingen en betaalbaarheid. Daar is meer voor nodig, zoals lokaal draagvlak voor aardgasvrij en verduurzaming van de wijk, het samenbrengen van de belangen en oplossingen en tot slot een initiatief. Om dit te bereiken werkt de gemeente vanuit het stadslab in de wijk aan de verbinding van de inwoners aan een aardgasvrije wijk.

Opwek

Via verschillende sporen worden de kansen om duurzame energie op te wekken binnen een stad verkend. Zo wordt maatschappelijk vastgoed ingezet om zonne-energie op te wekken en is een project bij de IJsbaan De Westfries gestart om deze, inclusief het parkeerterrein, te voorzien van zonnepanelen. De bedrijventerreinen worden in samenwerking met duurzaam ondernemend Westfriesland en de Energie Combinatie Westfriesland (ECW) benaderd om collectief in te zetten op zonne-energie op de daken.

Energiebesparing

Via acties vanuit Hoorn bespaart werkt de gemeente aan het informeren en stimuleren van woningeigenaren om te komen tot stappen in de verduurzaming van de woning. Er worden stappenplannen beschikbaar gesteld en de gemeente biedt een subsidieregeling en een duurzaamheidslening als steun in de rug voor de woningeigenaren. De Energie Combinatie Westfriesland (ECW) werkt samen met de Hoornse Ondernemers Compagnie en de Westfriese Bedrijven Groep aan een energiepositief bedrijventerrein Hoorn 80. Dankzij energiebesparende maatregelen van de deelnemers wordt inmiddels voor 800.000 kWh aan stroom bespaard. De activiteiten worden uitgebreid naar andere bedrijventerreinen.

Hoorn en de RES

Wensen en bedenkingen op concept-RES

De gemeente Hoorn levert op een aantal punten een bijdrage aan de RES. De aandachtsgebieden voor zon- en windenergie

in Hoorn zijn bedrijventerreinen, het Markermeergebied en parkeerterreinen. Het zoekgebied Markermeer is na de wensen en bedenkingen op de concept-RES aangepast en wordt niet meer ingezet voor het realiseren van duurzame opwek. Ook is vanuit de Hoornse raad meegegeven dat de huidige opwek voldoende is om op te nemen in het RES 1.0-aanbod. Mits er initiatieven zijn die vanuit het brede draagvlak worden opgepakt.

Participatie en communicatie

De gemeente kan doelstellingen vastleggen en acties bepalen, maar het is duidelijk dat een klimaatneutraal Hoorn alleen wordt bereikt in samenwerking met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere stakeholders. Hoorn vindt samenwerking en participatie dan ook een belangrijk speerpunt. Zo sluit de gemeente aan bij duurzame initiatieven en brengt zij een maatschappelijke beweging op gang. De gemeente creëert draagvlak door helder met inwoners te communiceren en participatie op te zoeken. Daarvoor is een communicatie- en participatiestrategie opgesteld. Met activiteiten als de schooldag van de duurzaamheid, lezingen in wijklabs en filmvertoningen wordt gewerkt aan meer betrokkenheid.
Per wijk wordt gekeken naar actuele duurzaamheidsthema's. Er wordt gewerkt aan een breed netwerk van ambassadeurs van inwoners. De gemeente bouwt ook het samenwerkingsplatform Puur Hoorn uit. En er wordt bekeken hoe er met bedrijven en maatschappelijke organisaties kan worden samengewerkt en krachten gebundeld om een duurzame stad te realiseren.

3.4 Koggenland

De gemeente Koggenland heeft al sinds 2010 een klimaatbeleid. Hierdoor zijn de afgelopen jaren al de nodige duurzame ontwikkelingen gerealiseerd, zoals windturbines, een natuurwaardenkaart, WKO's en een Road Energy System. De gemeente Koggenland pleit voor het behouden van een praktische aanpak voor de energietransitie.

Duurzame opwek van energie moet stap voor stap worden gezet en goed worden ingepast in het landschap. Hierbij is respect voor (de inwoners, ondernemers/agrariërs en leefbaarheid van) het landelijk gebied essentieel. Dit betekent onder meer dat de gemeente Koggenland zich inzet voor een minimale afstand van 600 meter tussen woningen en windturbines (3MW) en bij grotere turbines zo nodig meer. Daarnaast is draagvlak en mogelijkheden voor financiële participatie voor omwonenden een belangrijk element in de energietransitie. Dit is daarom ook als randvoorwaarde opgenomen in het in mei 2020 vastgestelde Toetsingskader zonne-energie Koggenland.

Betrokken inwoners

De inwoners van Koggenland zijn erg betrokken. Onlangs vulden bijna tweeduizend inwoners een enquête in ter voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet. Hierin stonden ook veel vragen over duurzaamheid. Driekwart van de inwoners vindt dat er inderdaad iets moet gebeuren om klimaatverandering tegen te gaan en vindt een duurzamere samenleving van belang. Qua opwek gaat de voorkeur uit naar zon boven wind, vooral naar het benutten van het potentieel op daken. Wind liever niet, maar als het ergens moet, dan bij voorkeur langs bestaande wegen en infrastructuur.

Wensen en bedenkingen op concept-RES

De gemeenteraad van Koggenland heeft in de wensen en bedenkingen op de concept-RES meegegeven dat de huidige opwek voldoende is om op te nemen in de RES 1.0. Ook moet de 600-metergrens voor windturbines als minimale afstand tot woningen gehandhaafd blijven. De raad ziet mogelijkheden om met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden te zoeken naar locaties waar draagvlak is voor de opwek van duurzame energie. Daarbij zou maximaal ingezet moeten worden op de opwek van zonne-energie op daken, waarbij zon op agrarische grond uitgesloten zou moeten zijn. Ook moeten de randvoorwaarden van het Toetsingskader zonne-energie Koggenland gehanteerd worden.

3.5 Medemblik

Medemblik zet in op duurzaamheid. De gemeente Medemblik begint niet vanaf nul. Duurzaamheid is geïntegreerd in lokaal beleid. Dit ligt vast in het programma Duurzaam Medemblik dat de volgende pijlers omvat: elektriciteit, warmte, grondstoffen, water en groen en mobiliteit. Zij dragen stuk voor stuk bij aan een duurzame, leefbare gemeente.

Uit dit programma volgen belangrijke speerpunten:

- De gemeente Medemblik is in 2040 energieneutraal, aansluitend op de Westfriese ambitie.
- In 2050 zijn alle woningen aardgasvrij.
- De gebieden in de gemeente zijn in 2050 klimaatadaptief ingericht. Het vergroenen van de omgeving is daarbij een van de sleutels, het vergroten van de biodiversiteit een randvoorwaarde.

De gemeente is zich ervan bewust dat zij deze ambities niet kan realiseren zonder de betrokkenheid en inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Energiebesparing

Wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. De gemeente is ervan overtuigd dat energiebesparing de eerste, belangrijke stap is om energieneutraal te worden in 2040. Medemblik organiseerde diverse campagnes om inwoners te wijzen op Het altijd goed-pakket. Dit pakket van duurzame maatregelen kunnen inwoners in hun woning doorvoeren zonder hiervan ooit spijt te krijgen. Het bestaat uit isoleren, ventileren en duurzame opwek.

Ook zet de gemeente in op het verduurzamen van bedrijventerreinen. Dit doet zij onder andere met het collectief Duurzaam ondernemend Westfriesland (DOWF). In dit collectief werken Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, Rabobank Westfriesland, Westfriese Bedrijvengroep en Westfriese gemeenten samen. Medemblik ziet verschillende enthousiaste ondernemers die voortrekker willen zijn om deze duurzame uitdaging samen met collega's op hun bedrijventerrein op te pakken.

Duurzame warmte

Het realiseren van aardgasvrije wijken is een tweede belangrijke stap om in 2040 energieneutraal te zijn. De gemeenten krijgen hierbij de regisseursrol. Samen met onder andere woningcorporaties en de netbeheerder stelde de gemeente Medemblik de Transitievisie Warmte (TVW) op. De TVW geeft houvast voor de planning van de wijken die vóór en na 2030 gasloos worden.

De gemeente Medemblik vindt het belangrijk om met haar stakeholders een duurzame coalitie te vormen die deze opgave samen met bedrijven en inwoners oppakt. Dat vereist het organiseren van draagvlak en bewustwording door communicatie en participatie. In de TVW wordt ook gekeken naar de kansen voor collectieve warmte, bijvoorbeeld door de inzet van geothermie. De gemeente is van mening dat innovaties gaan bijdragen aan deze complexe transitie.

Duurzame energieopwekking op land

De gemeente is trots op de ruimte, de prachtige lintdorpen en de ligging aan

het IJsselmeer. Dit fraaie, open landschap moet waar mogelijk behouden blijven. Het IJsselmeer en zijn vooroevers hebben een belangrijke ecologische, recreatieve en economische functie. Medemblik is trots op het internationale zeilwater voor zijn kust. Voor het uitoefenen van topzeilsport is dit onmisbaar. Het IJsselmeer is ook onmisbaar voor de recreatieve zeil- en watersport, inclusief de riviercruise- en chartervaart. De stad Medemblik is vanaf het water schitterend gelegen in combinatie met haar vooroevers en de Westfriese Omringdijk. De agrarische sector vormt een waardevolle pijler onder de economie van de gemeente. Medemblik wil dan ook zeer zorgvuldig omgaan met het inzetten van vruchtbare, agrarische gronden voor duurzame energieopwekking.

Als onderdeel van Westfriesland wil Medemblik zijn aandeel leveren in de landelijke doelstelling om 35 TWh duurzame energie op te wekken op land.

In het RES-proces zocht Medemblik nadrukkelijk de inwoners, ondernemers en agrariërs op om te vernemen hoe ze staan tegenover duurzame energieopwekking op land. De uitkomsten gebruikte de gemeente in de besluitvorming over de concept-RES NHN. Zo besloot de gemeente dat er geen nieuwe windturbines bij komen op het grondgebied van Medemblik. Dit geldt voor zowel op land als in het IJsselmeer. Het Energieopwekkingsplan Duurzaam Leefbaar vormt voor Medemblik de basis om invulling te geven aan de landelijke opgave voor duurzame energieopwekking op land. De ontwikkelingen van het project Wieringerhoek van Rijkswaterstaat kunnen hierbij als aanjager dienen.

De gemeente komt na de besluitvorming over de RES 1.0 met kaders voor duurzame energieopwekking op land. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn de ruimtelijke inpassing, biodiversiteit en (financiële) participatie. Draagvlak bij inwoners, ondernemers en agrariërs blijft daarbij belangrijk. Voldoende ruimte op het elektriciteitsnetwerk vormt een belangrijk uitgangpunt.

GEMEENTE
Medemblik

3.6 Opmeer

Opmeer onderkent de klimaatopgave. Een opgave die niet alleen de gemeente aangaat, maar ook alle inwoners, ondernemers en organisaties van de gemeente Opmeer. Een opgave waarbij het belang om tot oplossingen te komen voor de gemeente Opmeer hand in hand gaat met het behoud van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Daarom heeft Opmeer vanaf het eerste moment het standpunt ingenomen dat windenergie is uitgesloten op het grondgebied van Opmeer.

De gemeente Opmeer koestert haar cultuurhistorische en landschappelijke waarden. In de opgave en het komen tot oplossingen vindt Opmeer het dan ook van belang dat hiermee rekening wordt gehouden. Samen met de inwoners, ondernemers en organisaties wil de gemeente op zoek naar oplossingen die het meest aansluiten bij deze waarden. Tegelijkertijd wil de gemeente Opmeer haar verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen aan de doelen uit de RES.

Bij de klimaatopgave hoort voor de gemeente Opmeer ook de ambitie om samen met inwoners, ondernemers en organisaties de mogelijkheden te onderzoeken om het huidige en toekomstige energieverbruik te verminderen, bijvoorbeeld door het isoleren van bestaande woningen, maar ook door het realiseren van duurzame nieuwbouw. Een voorbeeld hiervan is de nieuwe woonwijk Heerenweide. Alle huurwoningen en een woon-zorgcomplex in deze wijk zijn aardgasvrij gebouwd.

Daarbij heeft de gemeente een eigen woningbedrijf, dat al jaren investeert in duurzaamheid. De gemiddelde gemeentelijke woning heeft een energielabel B. Ook heeft de gemeente de afgelopen jaren al fors geïnvesteerd in de duurzaamheid van gemeentelijke gebouwen. Daarnaast worden bij het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein De Veken 4, waarvan de grond bij uitgifte volledig in handen is van de gemeente, hoge eisen gesteld aan duurzame ontwikkelingen en energieopwekking.

Verdere verduurzaming van gemeentelijke woningen en gebouwen wordt opgepakt in het kader van de Transitievisie Warmte Opmeer. De TVW Opmeer wordt in 2021 opgeleverd.

Aan de hand van de RES en het Westfries EnergieKompas (WEK) zoekt de gemeente Opmeer naar mogelijkheden om met elkaar de opgave verder vorm te geven. Zorgvuldigheid staat daarbij centraal. Belangrijke voorwaarden voor Opmeer zijn: ruimtelijke inpassing, (financiële) participatie en behoud van cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Wensen en bedenkingen op concept-RES

De gemeenteraad van Opmeer heeft een aantal wensen en bedenkingen meegegeven ten aanzien van de landschappelijke inpassing van zonneweides op de korte en lange termijn en de financiële participatie voor inwoners. Ook heeft de raad haar voorkeur aangegeven voor zon op daken boven zon op land.

3.7 Stede Broec

Stede Broec is een verstedelijkte plattelandsgemeente met sterke agrarische wortels. De tuinderstraditie is hier zichtbaar aanwezig langs het lint en is ook zichtbaar in de rijke verscheidenheid van woningen en schuren.

Mede doordat Stede Broec over twee treinstations beschikt, is Stede Broec vanaf de jaren '60 en '70 sterk gegroeid. Toch is de agrarische sector nog steeds een belangrijke economische en landschappelijke factor in Stede Broec.

Als onderdeel van Westfriesland levert de gemeente haar bijdrage aan de klimaatdoelstellingen zoals deze is vastgelegd in het college-uitvoeringsprogramma. Belangrijke uitgangspunten hierbij voor de energieopgave zijn de ruimtelijke inpassing, biodiversiteit en de mogelijkheid voor financiële participatie door inwoners.

Op alle terreinen waarop duurzaamheid van invloed is, kunnen stappen worden gezet. De gemeente richt zich in hoofdzaak op voorlichting, bewustwording en energiebesparing.

Wat gebeurt er al?

Terugdringen energiegebruik bestaande woningbouw

Stede Broec heeft een relatief groot aandeel aan woningen uit de jaren '60 tot en met '80. Voor deze woningen geldt dat er veel voordeel valt te behalen uit maatregelen die het energiegebruik terugdringen, zoals isolatie. Er wordt daarom actief ingezet op besparing onder het motto: wat je niet gebruikt hoef je ook niet op te wekken. Dit doet de gemeente onder andere in het meerjarenprogramma verduurzaming bestaande bouw, opverschillende vlakken.

Met diverse campagnes worden inwoners geïnformeerd over hoe ze hun woning kunnen verduurzamen en welke stappen hiertoe ondernomen kunnen worden en rendabel zijn. De campagnes voor inwoners richten zich op isoleren, ventileren en het opwekken van duurzame energie door zonnepanelen op daken.

Eigen gemeentelijke gebouwen

Ook de eigen gemeentelijke gebouwen moeten verduurzaamd worden. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd naar hoe verduurzaming kan worden opgenomen in de onderhoudsplannen van de eigen organisatie. Zo kan het meerjarig onderhoudsplan omgebogen worden naar een duurzaam meerjarig onderhoudsplan.

Terugdringen energiegebruik bedrijventerreinen

De gemeente zet in op het verduurzamen van bedrijventerreinen. Dit doet zij onder andere met het collectief Duurzaam ondernemend Westfriesland (DOWF). In dit collectief werken Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Ontwikkelbedrijf Noord-Holland Noord, Rabobank Westfriesland, Westfriese Bedrijvengroep en Westfriese gemeenten samen.

Zonnecoöperatie Westfriesland

Gemeenten kunnen de energietransitie niet alleen en zoeken daarom naar samenwerking met andere partijen. Zo is er een samenwerking met de gemeenten Enkhuizen en Drechterland en het burgerinitiatief Zonnecoöperatie Westfriesland. Deze coöperatie doet naast communicatie en informatie ook concreet een verzoek voor het plaatsen van zonnepanelen op daken.

Niet elk dak is geschikt voor zonnepanelen. Daarom biedt Zonnecoöperatie Westfriesland de gelegenheid om zonnepanelen te plaatsen op geschikte daken van anderen en kunnen inwoners hiervan meeprofiteren. Voorbeelden uit Stede Broec zijn bijvoorbeeld zorgboerderij 't Keetje en de gemeentelijke brandweergarage.

Transitievisie Warmte

In december 2019 is door Stede Broec besloten om gezamenlijk met de gemeentes Enkhuizen en Drechterland een transitievisie op te stellen. Momenteel worden plannen gemaakt om de burgerparticipatie goed vorm te geven. Medio 2021 zal de raad besluiten over de visie, waarmee duidelijk wordt wanneer voor de verschillende wijken uitvoeringsplannen om tot aardgasvrij te komen, opgesteld zullen worden. Daarnaast wordt door middel van informeren, campagnes en het opzetten van collectieve initiatieven de bestaande bouw verduurzaamd. Deze verduurzaming is nodig om uiteindelijk een gasvrij gebouw of gasvrije woning mogelijk te maken.

De gemeente vindt het belangrijk om met haar stakeholders een duurzame coalitie te vormen die deze opgave samen met bedrijven en inwoners oppakt. Dat vereist het organiseren van draagvlak en bewustwording door communicatie en participatie.

Stede Broec en de RES

Wensen en bedenkingen op de concept-RES

De raad heeft geen specifieke wensen en bedenkingen over de zoekgebieden uitgesproken, omdat Stede Broec zich op het standpunt stelt dat er slechts sprake is van 'te onderzoeken locaties'. Wel heeft de gemeente zich uitgesproken over de wenselijkheid van windturbines; hierbij moet een minimale afstand van 600 meter tot woningen in acht worden genomen.

Verder ziet de gemeente dat in de toekomstige RES'en - 2.0 en verder - aandacht komt voor alternatieve vormen van energie. En hoe er met alternatieve plannen rekening is gehouden bij de totstandkoming van de RES 1.0.

Nieuw beeld?
Graag beeld
aanleveren

4. Provincie Noord-Holland

Rol van de provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland streeft naar klimaatneutraliteit in 2050. Om dat te bereiken moet er veel gebeuren. De provincie werkt samen met inwoners, bedrijven, overheden en tal van andere partijen om de energietransitie voor elkaar te krijgen.

Er wordt ingezet op energiebesparing, het slim uitwisselen van warmte en koude en het duurzaam invullen van de resterende energiebehoefte. Daarbij heeft de provincie verschillende rollen. Van bevoegd gezag op het gebied van het ruimtelijk instrumentarium, tot regisseur, kennisontwikkelaar en subsidieverlener.

De RES vormt een belangrijk instrument in de verduurzaming van de energievoorziening. De RES wordt in gezamenlijkheid, maar vanuit ieders eigen rol en bevoegdheden, opgesteld. De provincie is, net als de gemeenten en de waterschappen, partner in het bottom-upproces van de RES. De provincie brengt gedurende het proces kennis in, denkt mee en inspireert. Gelet op de grote bovenregionale impact van de energietransitie, heeft de provincie ook een taak. Deze gaat over het maken van doelmatige keuzes, het realiseren van samenhang tussen de deelregio's en het beschermen en borgen van de kwaliteit van de Noord-Hollandse natuur en het landschap en de Noord-Hollandse economie.

De inhoudelijke inbreng van de provincie is vastgelegd in het Noord-Hollands perspectief op de Regionale Energiestrategieën. Dit document geeft richting, maar houdt ook veel ruimte voor de regio zelf. Het geeft de kansen en aandachtspunten voor de energietransitie vanuit provinciaal perspectief, afgewogen tegen andere provinciale thema's als ruimtelijke kwaliteit, economie, natuur en landbouw.

Thema's in het Noord-Hollands Perspectief op de RES

Beschermingsregiems: In het 'NH Perspectief' zijn uitgangspunten vastgelegd voor energieontwikkelingen binnen de provinciale beschermingsregiems. Het gaat om beschermingsregiems op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, aardkunde en stilte. In de Omgevingsverordening NH2020 zijn de oude regiems Weidevogelleefgebied, Bufferzone en Aardkundige monumenten opgegaan in het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). In het BPL geldt dat de kernkwaliteiten niet mogen worden aangetast. In de wetenschap dat er een grote opgave op ons af komt, wordt in het kader van de RES'en onderzocht welke ruimte er is binnen de provinciale beschermingsregiems voor wind- en zonontwikkelingen. Dat is maatwerk per gebied. Voor het beschermingsregiem Unesco Werelderfgoed Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt momenteel een Afsprakenkader in samenwerking met de drie andere provincies ontwikkeld. Op basis daarvan wordt bekeken waar mogelijk wel ruimte is. Momenteel zijn er nog verbodsbepalingen in het artikel over Unesco in de huidige Omgevingsverordening.

Provinciale Staten heeft opgeroepen in de uitwerking van de RES 1.0 een stevigere regierol te kiezen ter bescherming van de bovenregionale waarden (volgens ingediende motie bij de behandeling van de concept–RES). De afgelopen maanden is samen met de partners verkend hoe de uitgangspunten van het NH Perspectief zich verhouden tot de RES-zoekgebieden. Het resultaat van deze gezamenlijke verkenning is te vinden in de gebiedspaspoorten. Sommige gevallen vragen nog om een nadere inhoudelijke politiek-bestuurlijke belangenafweging.

Ruimtelijke samenhang en kwaliteit: De provincie vindt het belangrijk dat zoekgebieden worden uitgewerkt in voldoende onderlinge samenhang en integraliteit met hun omgeving. Dit komt ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit, maar ook aan een effectieve benutting van de ruimte en energie-infrastructuur. Ook dient bij de uitwerking van zoekgebieden rekening te worden gehouden met de lokale kwaliteiten en opgaven. Afgelopen maanden hebben diverse ontwerptrajecten plaatsgevonden in de RES-zoekgebieden. Veelal op regionaal niveau. Als provincie ondersteunen we gemeenten en regio's met kennis en ontwerpvaardigheden. Verder hebben we als provincie in een viertal gebieden de regie genomen om de zoekgebieden aldaar op een samenhangende wijze uit te werken. Het betreft de A9-zone, A7-zone, Diemerscheg en de Greenports (zie verder katern thematafels).

Participatie: Maatschappelijk draagvlak is zeer belangrijk in het RES-proces. Zeggenschap en financiële participatie dragen bij aan het slagen van de energietransitie. Zoals vastgelegd in de startnotitie RES en het Noord-Hollands Perspectief is het organiseren van participatie primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Als provincie dragen we bij door zogenaamde kennisdeeldagen te organiseren over participatie waar goede (gemeentelijke) voorbeelden gedeeld worden en bij te dragen aan het katern financiële participatie. Verder ondersteunen we de gemeenten financieel op dit punt via onze bijdrage aan het programmabureau. Voor Provinciale Staten is (financiële) participatie van groot belang getuige de daarover ingediende moties bij de behandeling van de concept-RES. Daarom stellen we een beleidskader participatie op, ook omdat verankering van regels met betrekking tot participatie in de Omgevingsverordening niet mogelijk is.

Kwantiteit bod: Bij de vaststelling van de RES-startnotitie hebben Provinciale Staten vastgelegd dat van de RES een substantieel aanbod hernieuwbare opwekking wordt verwacht voor 2030, dat recht doet aan het verbruik en de potentie van de Noord-Hollandse regio's. Dit is in het Noord-Hollands Perspectief vastgelegd. Verder dient het RES-aanbod voldoende concreet en uitvoerbaar te zijn.

Data: Eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van cijfers zijn cruciaal om te komen tot goede plannen op het gebied van duurzame energie en om straks de voortgang gezamenlijk te kunnen monitoren. Als provincie hebben we de afgelopen maanden verkend hoe we een regierol kunnen nemen in het (digitaal) verzamelen, beheren en delen van data. Afspraken hierover worden de komende periode uitgewerkt in het regionaal uitvoeringsprogramma.

Tools en stimuleringsregelingen voor uitvoering van de RES

De provincie Noord-Holland stimuleert de realisatie van zonne-energie op daken en nutsfuncties. Voor de periode 2019-2021 is een bedrag van in totaal 4,5 miljoen euro beschikbaar voor de hieronder benoemde activiteiten. Het thema zonne-energie is nog volop in ontwikkeling. De provincie staat daarom open voor nieuwe ideeën en samenwerking om zonne-energie te versnellen, ook in het kader van de RES.

Aanjagen zon op daken

Noord-Hollandse bedrijven kunnen gebruikmaken van de HIRB-regeling die inzet op brede verduurzaming van bedrijventerreinen. Met de versnellingsaanpak Zon op bedrijfsdaken worden ondernemers op weg geholpen om te komen tot de realisatie van zonnepanelen. In dit project wordt zo veel mogelijk samengewerkt met bestaande duurzaamheidscampagnes en -collectieven. Daarnaast is de provincie de pilot Gebiedsaanpak zon op agrarische daken gestart, samen met LTO Noord, Liander, Rabobank en drie gemeenten. Doel is te komen tot een versnelling van zonne-energie op agrarisch vastgoed. Tijdens informatiebijeenkomsten worden agrarische ondernemers geïnformeerd over het traject. Geïnteresseerden krijgen vervolgens een zonadvies op maat. Het traject vormt voor Liander een strategische agenda voor netverzwaring. Verder verzorgt de provincie de Zonatlas, werkt zij actief samen met Stichting Schooldakrevolutie en stimuleert de provincie via het woonbeleid de realisatie van zonnepanelen op nieuwbouw.

Aanjagen zon op parkeerplaatsen

De provincie Noord-Holland en de gemeente Rotterdam hebben samen met Sobolt de applicatie Park the Sun ontwikkeld. Veel parkeerterreinen kunnen slimmer benut worden door overdekt parkeren te combineren met de opwek van energie met zonnepanelen. Met behulp van de tool kan eenvoudig inzichtelijk gemaakt worden welke terreinen geschikt zijn, hoeveel energie kan worden opgewekt en wat de investeringen en de terugverdientijd zijn. Hiermee kunnen de zoekgebieden 'zon op parkeerplaatsen' nader onderzocht worden en kan de potentie sneller benut gaan worden.

Innovatief meervoudig ruimtegebruik

De provincie juicht innovatief meervoudig ruimtegebruik toe. Zonne-energie kan op veel meer plekken dan alleen op daken. Zo wordt gewerkt aan een tool die de potentie en businesscase van zonparkeren in Noord-Holland in beeld gaat brengen. De tool moet gemeenten en ontwikkelaars handvatten bieden om tot de realisatie van zonparkings te komen. Verder neemt de provincie deel in het Nationaal Consortium Zon op Water. In dit samenwerkingsverband worden de mogelijkheden voor drijvende zonnepanelen onderzocht en aangejaagd.

De inzet van het eigen (infra-)areaal

De provincie Noord-Holland wil haar infrastructuur inzetten voor de opwekking van duurzame energie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de toepassing van zon-geluidschermen en zon-geleiderails, maar ook om de plaatsing van zonnepanelen op bermen, taluds en steunpunten. Er loopt een aantal pilots. Dit wordt de komende tijd uitgebreid tot concrete uitvoeringsprojecten. Verder neemt de provincie deel in SolaRoad. Naast de provincie zetten ook het Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer het eigen areaal in en biedt het waterschap zijn gronden aan voor de opwek van wind- en zonne-energie.

Overige stimuleringsregelingen duurzame energie

Tot slot zijn er diverse regelingen waarmee Noord-Holland een impuls geeft aan (de grootschalige opwekking van) duurzame energie, zoals:

- Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH): investeringsfonds voor duurzame bedrijven en initiatieven in Noord-Holland.

- Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland (PIM): initiatief van de provincie Noord-Holland om innovatieve en duurzame mkb'ers te helpen met financieringsvragen.

- GO!-NH: stimuleert vernieuwende ideeën op het gebied van circulaire economie en duurzame mobiliteit. In het programma worden ondernemers ondersteund met het verder ontwikkelen van hun innovatieve idee tot een uitvoerbaar product of dienst.

- Kansen voor West.

- Regeling duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland: provincie Noord-Holland verstrekt subsidie aan burgercollectieven om burgers te stimuleren te investeren in duurzaamheidsmaatregelen.

5. Hoogheemraad-schap Hollands Noorderkwartier

Rol Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

HHNK is verantwoordelijk voor afvalwaterzuivering, het beheer van de oppervlaktewateren, waterkeringen en bergingsgebieden, grondwater en ondersteunende waterstaatkundige kunstwerken.

Daar waar gemeenten en provincie verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke inpassing van energieambities, beperkt het waterschap zich tot de wettelijk toetsende rol als het gaat om energieopwek op of aan keringen en oppervlaktewater. Het waterschap werkt samen in de RES om bij te dragen aan een toekomstgerichte samenleving waarin milieu en leefbaarheid centraal staan en ingespeeld wordt op onder andere de klimaatverandering.

Naast de kerntaken en verantwoordelijkheden heeft HHNK, als eigenaar en beheerder van grote water- en landoppervlakten, ook een belangrijke rol bij het realiseren van de duurzame-energieambities. Het waterschap heeft de ambitie energie- en/of CO_2-neutraal te zijn in 2025. Om dit te bereiken is HHNK al actief aan de slag met het realiseren van duurzame energie binnen de beschikbare ruimte van de eigendommen.

Daar waar zich koppelkansen voordoen tussen taakvelden en opgaven van het waterschap en initiatieven op het gebied van energietransitie, zoekt HHNK graag de samenwerking. Gedacht kan worden aan klimaatadaptatie, waterkwantiteit- en waterkwaliteitsopgaven en biodiversiteitsontwikkeling. Samenwerken in de RES biedt mogelijkheden om deze doelstellingen sneller en efficiënter te behalen. Bij het uitwerken van zoekgebieden kan HHNK een belangrijke rol vervullen bij het identificeren, concretiseren en uiteindelijk implementeren van deze koppelkansen.

Daarnaast speelt HHNK een rol in het warmtevraagstuk. Bij het verwarmen en koelen van gebouwen kan thermische energie uit water (aquathermie) ingezet worden. Aquathermie, opgesplitst in energie uit afvalwater (TEA), oppervlaktewater (TEO) en drinkwater (TED), heeft een groot potentieel, waarbij opgemerkt dient te worden dat drinkwater niet de verantwoordelijkheid van het waterschap is. HHNK zet, onder voorwaarden, deze thermische warmtebronnen graag in voor lage- en middentemperatuur-warmte/koudenetten. Hierbij is aandacht nodig voor de ecologische impact (positief en negatief) van het onttrekken van warmte uit water★ en de mogelijke impact op de waterkwaliteit en -kwantiteit.

★Adviezen Commissie m.e.r., 17 september 2020, 20200917-Advies-Commissie-MER-NHZ.pdf (energieregionhz.nl).

Colofon

Dit katern biedt achtergrondinformatie bij de RES 1.0 Noord-Holland Noord.

Aan dit katern hebben meegewerkt:
De 18 gemeenten in Noord-Holland Noord
Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier.

Design:
Beautiful Minds

Meer informatie is te vinden op
www.energieregionhn.nl

April 2021